

Årsrapport 2022

Forord

– 2022 oppsummert

Inngangen til 2022 var lys, og det lovet godt at samfunnet ble åpnet opp tidlig på året. Det tok ikke lang tid før krig og uro i Europa førte til energimangel og en enorm prisstigning som har vært utfordrende for store deler av samfunnet. Året 2022 skulle derfor bli nok et krevende år for veldig mange, aller verst selvfølgelig for alle som er rammet av krig.

Kollektivbransjen så tidlig på året at det er viktig å gjøre det man kan for å omstille, slik at man blir i stand til å møte nye utfordringer. Derfor ble årets temaområde «Mobilitet i omstilling», et tema som fulgte oss utover i året. Vi startet året med et spennende seminar i januar, der TØI på bestilling fra Kollektivtrafikkforeningen presenterte en rapport som synliggjorde utfordringene ift. Norges klimaforpliktelser. Det de pekte på er om det er mulig å nå klimaforpliktelsene når biltrafikken øker og færre enn før reiser kollektivt.

Møtet ga uttelling, da statssekretær i Samferdselsdepartementet, Mette Gundersen, brakte bransjens utfordringer videre, og Samferdselsdepartementet ga Statens Vegvesen i oppdrag å sette ned et hurtigarbeidende utvalg. Utvalget skulle komme opp med forslag til en rekke virkemidler som kan bygge opp under statens mål for kollektivtrafikken, som sier at andelen reisende skal opp på samme nivå som før pandemien og vokse. Kollektivtrafikkforeningen og fem andre organisasjoner deltok i arbeidet som gikk over halvannen måned. Arbeidsgruppen kom opp med ulike forslag. Et av mange forslag var økte bomsatser for elbiler, og det blir spennende å se om de foreslåtte virkemidlene får tid til å virke.

Utover i året så vi at scenariorapporten [«Fremtidens kollektivtrafikk i Norge 2025»](#) og rapporten [«Mulighetsrom for inntektsgenerering i den nye normalen»](#), fra 2021 fortsatt hadde stor gyldighet. Det ble også tydeligere at det er scenariet Mobilitetsrevolusjonen som vi bør strekke oss mot, og vi ser tydelig at de driverne og trendene som er beskrevet i rapporten begynner å ta form rundt oss. Vi vil framover se mer til globale kommersielle aktører, som kan konkurrere med helt nye produkter. Det blir også svært spennende å se hvordan EU's arbeid med ITS-direktivet vil påvirke oss i framtida. Erkjennelsen av alt vi ser rundt oss er at framtiden er allerede her, og vi må agere. Samtidig peker mulighetsromrapporten på viktige samarbeidsfelt som det kan være store synergier å hente fra. Det som trer tydeligere fram mot slutten av året er at det vil være klokt med enda tettere samarbeid mellom kollektivaktørene. Dette valgte vi å undersøke tidlig på høsten, ved å gjennomføre en intervjurunde med daglige ledere hos medlemmene.

Tips! I denne årsrapporten har vi lenker til rapporter, referat, presentasjoner og så videre. Alle lenker det henvises til med grønne knapper lik den du ser under her, finner du på våre nettsider kollektivtrafikk.no

kollektivtrafikk.no →

Selve ryggraden i Kollektivtrafikkforeningen er alle de forum og komiteer der medlemmene deler villig av erfaringer og kunnskap, og som bygger ned geografiske og administrative grenser. Dette er foreningens styrke, og det gullet vi skal ta vare på og utvikle videre også i åra framover. Gjennom året ønsket vi i Kollektivtrafikkforeningen å vise fram noe av alt det flotte som skjer i bransjen, gjennom å synliggjøre ulike innovasjonsprosjekter og bygge stolthet over det vi gjør. I intervjuer finner du Bestpris, Digitalisering og ny mobilitet, Selvkjørende busser i trafikken og Når bilen blir kollektiv. Spennende og gode historier om bransjens innovasjoner.

Det å møtes igjen på Kollektivkonferansen etter digitale konferanser både i 2020 og 2021, var en skikkelig vitamininnsprøytning. Vi har lært mye av årene med digitale konferanser, og tok det også med oss i 2022, slik at vi tilrettela både for fysisk og digital deltagelse. På den måten nådde vi bredt ut til medlemmene våre, og det ble tatt godt imot. Med hele 570 deltagere ble vi også i år den viktigste møteplassen for de som jobber med mobilitet og kollektivtrafikk. Med halvparten av deltagerne fra medlemmene våre, og halvparten fra andre organisasjoner er vi også med på å bygge ned administrative og geografiske grenser. Når vi også har en økning fra medlemsbedriftene med 70 % siden 2019 ser vi at vi når ut til langt flere av medlemmene enn tidligere. Det har vi grunn til å være svært fornøyde med.

Å dele ut Kollektivprisen og Ildsjelpriisen er en fest i seg selv hvert år, og alle historiene vi delte på sosiale medier i ukene før konferansen ble flittig delt videre. Her var det mange gode ambassadører for kollektivbransjen som ble synliggjort og nådde ut til et stort publikum. Når Kolumbus dro i land Kollektivprisen for tredje år på rad, denne gang for sin «Reiseguide med digital stoppknapp», og ikke minst når Stine Fredriksen fra Innenlandstrafikk fikk utdelt Ildsjelpriisen for alt det hun gjør og har stått for i en årrekke, ja da var det virkelig fest på Kollektivkonferansen 2022.

Selv om vi ved inngangen av 2022 så lyset i tunnelen, og det ble dekket til med mørke skyer i horisonten på grunn av enorme kostnadsøkninger, har vi likevel stor tro på framtida for kollektivbransjen i Norge. Dette fordi både nasjonale og regionale myndigheter ser ut til å være opptatt av at kollektivtrafikken lykkes, og fordi det skjer så utrolig mye spennende i denne bransjen. Og sist, men ikke minst fordi det er så utrolig mange dyktige mennesker som jobber med kollektivtrafikk og som er del av den store kollektivfamilien.

Vi gleder oss til 2023.

Olov Grøtting,
Daglig leder

Innhold

1. Hvem vi er	5
1.1 Medlemmer pr. 31.12.2022	6
1.2 Styret	7
1.3 Sekretariatet	8

2. Hva vi gjør	9
2.1 Strategi og handlingsplan	10
2.2 Gjøre hverandre gode	13

2.2.1 Aktivitet i komiteer og forum	13
Båt- og ferjeforum	13
Complianceforum	14
Distriktsforum	15
Kontraktskomiteen	16
Markedsforum	17
Materiell- og miljøkomiteen	18
Mobilitets- og markedskomiteen	19
Skoleskyssforum	20
Storbyforum	21
Strategi- og utviklingsforum	22
Topplederforum og direktørmøter	23
Økonomiforum	24

2.2.2 Arbeidsgrupper og nettverk	25
Transportvedtekter	25
Endringer i løyvekrav for drosje m.v.	25
Styrking av forbrukeres rett til å betale med kontanter	26
Forslag til endring av yrkestransportloven	
§33,2 og jernbaneloven §7a	26
Revidering av bransjeordbok	27
Innovasjonsnettverk	27

Kommunikasjonsnettverk	28
Innspill til revisjon av retningslinjene for tolkning av kollektivtransportforordningen	28

2.2.3 Kollektivbarometeret	29
-----------------------------------	-----------

2.2.4 Eksternt samarbeid	31
Samarbeid med NHO Transport	31
Samferdselssjefkollegiet	31
Senter for et aldersvennlig Norge	32
Dialog Sjøfartsdirektoratet, NHO Sjøfart og Statens Vegvesen	32
Nordic Mobility Group	32
UITP/EU-representasjon	32
Bus Nordic	32

2.3 Øke oppmerksomhet og kunnskap om kollektivtrafikken	33
--	-----------

2.3.1 Kollektivkonferansen 2022	33
--	-----------

2.3.2 Kollektivprisen og Årets ildsjel 2022	37
--	-----------

2.3.3 Kurs og seminarer	38
Mobilitet i omstilling	38
Anskaffelsesseminaret	39
Mobilitet 2022	39
Arendalsuka 2022	39
Introduksjonskurset	40
Stavangerseminaret	40
Samarbeid om offentlig betalt transport	41

2.3.4 Kommunikasjon	42
Kollektivtrafikk.no	43
Sosiale medier	44
Kommunikasjon gjenåpning	44
Intervjuprosjekt	44

2.3.5 Markedsoversikt	45
------------------------------	-----------

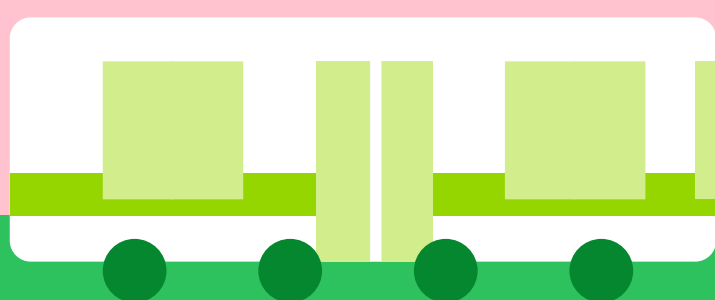
2.3.6 Høringer og innspill	46
-----------------------------------	-----------

2.4 Øke innovasjons- og gjennomføringsevnen	47
TØI-Rapport	48
Hurtigarbeidende arbeidsgruppe	48
Årets tema: «Mobilitet i omstilling»	49
Intervjurunde ledere	50
Videre arbeid med mulighetsrom fra rapporten «mulighetsrom for inntektsgenerering i den nye normalen»	51
Gap mellom kostnader og inntekter	51
Asplan Viak-vurdering	51

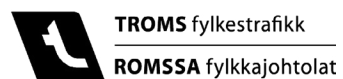
3. Året i Kollektivtrafikkforeningen	52
---	-----------

1. Hvem vi er

Kollektivtrafikkforeningen er en nasjonal bransjeorganisasjon for offentlige aktører som planlegger, kjøper og markedsfører mobilitetstjenester. Ved at våre medlemmer samarbeider og deler kompetanse og erfaringer med hverandre, finner de felles løsninger på felles utfordringer. Sammen skaper vi bærekraftig bevegelsesfrihet og forenkler folks liv. Det gir bedre utnyttelse av samfunnets ressurser, bedre tjenester for den enkelte reisende, og mer bærekraftige byer og lokalsamfunn.

1.1 Medlemmer pr. 31.12.2022

1.2 Styret

«Styret har ansvar for å følge opp generalforsamlingens vedtak, godkjenne budsjett, godkjenne opptak av nye medlemmer og påse at sekretariatet utfører sine oppgaver»

(fra Kollektivtrafikkforeningens vedtekter)

På generalforsamling 30.03.2022 ble Bernt Reitan Jenssen (Ruter) og Målfrid Sønstabø (Skyss) gjenvalgt til styret, mens Edith Nøkling (Kolumbus) ble valgt som nytt styremedlem. Lars Baukhol (Innlandstrafikk) ble valgt som ny vara. Kurt Bones (Troms fylkestrafikk) tok gjenvalg som leder av valgkomiteen, mens Tone Øverli (Nordland) og Stig Helle Tautra (Møre og Romsdal) kom inn som henholdsvis nytt medlem og nytt varamedlem i valgkomiteen.

Styret hadde 7 møter i 2022, og består pr 31.12.2022 av følgende medlemmer:

Siv E. Wiken
Styreleder

Adm. direktør
Agder Kollektivtrafikk

Bernt R. Jenssen
Nestleder

Adm. direktør
Ruter

Edith Kristin Nøkling
Styremedlem

Direktør
Kolumbus

Målfrid Vik Sønstabø
Styremedlem

Adm. direktør
Skyss

Per Bjørn Holm-Varsi
Styremedlem

Ass. divisjonsdirektør
samferdsel, Troms og
Finnmark FK

Trond Myhre
Styremedlem

Seksjonsleder
Kollektiv og mobilitet
Vestfold og Telemark
Fylkeskommune

Lars Baukhol
Varamedlem

Seksjonssjef
Innlandstrafikk

1.3 Sekretariatet

Kollektivtrafikkforeningens sekretariat består av fem personer, fire hele og én halv stilling. I tillegg leies det også inn ressurser ved behov. Sekretariatet har i 2022 bestått av Olov Grøtting, Ola Viken Stalund, Reidun Kvitberg Gulliksen, Elisabeth Helene Berge og Håvard Sagbakken Saanum.

Ola Viken Stalund: var i foreldrepermisjon fra 14. mars–1. august. Han har sagt opp sin stilling i Kollektivtrafikkforeningen med virkning fra 31.12.2022 for å gå over til Samferdselsdepartementet. Sekretariatet har jobbet med å finne en erstatte til denne stillingen i løpet av høsten, og ansatte etterfølgeren Daniel Rees rett før jul. Han tiltrer stillingen ultimo januar 2023.

Håvard Sagbakken Saanum: har vært ansatt i 50% stilling i hele 2022, blant annet for å vikariere for Ola Viken Stalund mens han var i foreldrepermisjon. Dette engasjementet fortsetter utover våren 2023, og er en viktig ressurs for sekretariatet.

Det har ikke blitt rapportert om skader eller ulykker ved arbeidsplassen, men sekretariatet har tidvis hatt noe begrensede ressurser i 2022 pga. foreldrepermisjon og sykdom. Etter styrets oppfatning har arbeidsmiljøet i Kollektivtrafikkforeningen vært bra. Kollektivtrafikkforeningen har som mål å være en arbeidsplass der det råder likestilling. Pr. 31.12.2022 er de fire heltidsstillingene besatt av tre kvinner og én mann, mens deltidsstillingen er besatt av en mann. Styret består av tre kvinner og fire menn. Kollektivtrafikkforeningen vil forhindre diskriminering som følge av nedsatt funksjonsevne, etnisitet, nasjonal opprinnelse, hudfarge, religion eller livssyn.

Ansatte i Kollektivtrafikkforeningen pr 31.12.2022:

Olov Grøtting
Daglig leder

Ola Viken Stalund
Seniorrådgiver

Elisabeth Helene Berge
Seniorrådgiver

Reidun Kvitberg Gulliksen
Seniorrådgiver

Håvard Sagbakken Saanum
Rådgiver

2. Hva vi gjør

2.1 Strategi og handlingsplan

Kollektivtrafikkforeningens verdier:

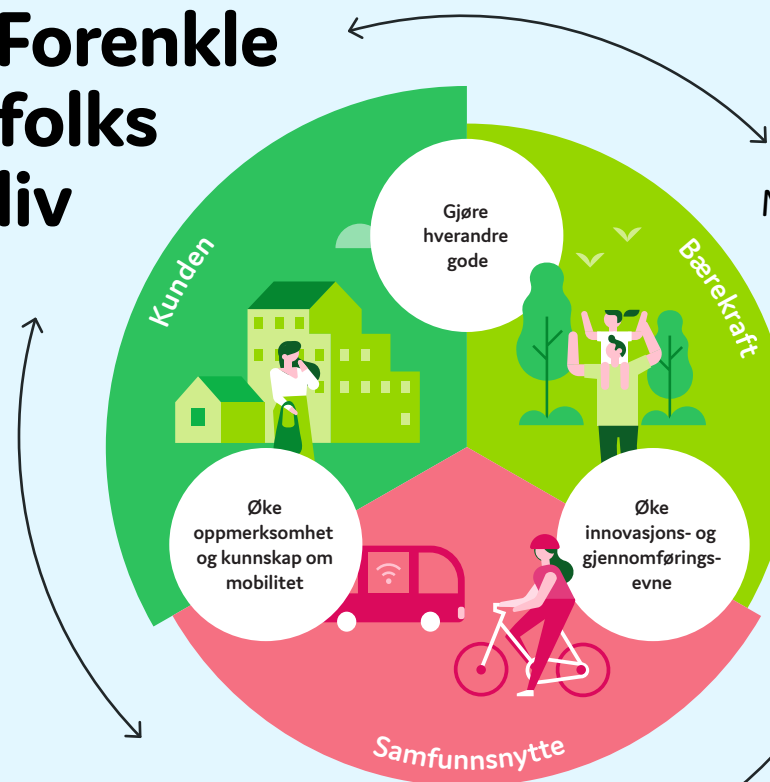
- være samlende for hele bransjen
- være åpen mot hverandre og mot omverdenen
- dele med hverandre
- lære av hverandre og av andre nasjonale og internasjonale aktører
- være innovative og bidra til framtidsrettede mobilitetsløsninger

Kommunikasjon:

I kommunikasjon er egenskapene våre at vi er åpne, engasjerte, fremoverlente og relevante. Stilen er saklig, engasjerende og kundenær.

Visjon:

Forenkle folks liv

Misjon:

Skape stadig bedre mulighet til å bevege seg fritt på en bærekraftig måte.

Rolle:

Være arkitekten bak løsninger som knytter ulike mobilitetsløsninger sammen med kundebehovet.

FN's bærekraftsmål:

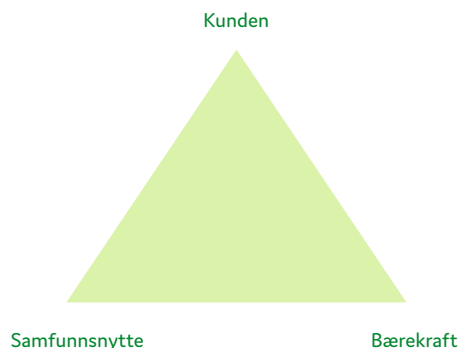
FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å stoppe klimaendringene innen 2030. Kollektivbransjens arbeid støtter direkte opp om flere av målene og delmålene. Vi har beskrevet hvordan i vår strategi- og handlingsplan. Den finner du [her](#).

Grunnpilarer:

Kollektivtrafikkforeningen har tre grunnpilarer i vårt arbeid som er gjennomgripende og overordnet i alt vi gjør:

- Kunden – vi skal alltid ha et radikalt kundefokus
- Klima og miljø – all mobilitet vi leverer skal bidra til bedre klima og miljø
- Samfunnsnytte – all mobilitet vi leverer skal generere samfunnsnytte

All vår virksomhet skal skje innenfor dette triangelet, og skal bygge opp under FN's bærekraftsmål:

Kunden:

En av hovedtrendene i samfunnet er økt individualisering. For å være relevante og foretrukne mobilitetsleverandører må kollektivbransjen ha et radikalt kundefokus. Det betyr at man skal tenke kunde i alt vi gjør, og ved økt bruk av data skreddersy og tilby mest mulig individuelle reiser til den enkelte kunde.

Klima og miljø:

Verden står overfor en klimakrise. Hva kan våre politiske ledere gjøre for å nå målene i Parisavtalen? Forskning viser at i byer vil restriksjoner i privatbilismen redusere lokal forurensing, og vi vet at kollektivtransporten er en viktig del av løsningen. Nullvekstmålet har vært viktig i Norge, og har ført til at veksten i persontransporten har skjedd med kollektiv, gange og sykkel i de store byene. Det er bra for klima og miljø at mange reiser kollektivt. Bransjen arbeider for at alle kollektivtilbud skal bli nullutslippsreiser. Kollektivtrafikk må derfor løftes inn som del av løsningen i alle samfunnplaner.

Samfunnsnytte:

Kollektivtrafikk skaper stor samfunnsnytte. Den har positiv innvirkning på tilgjengelighet, mobilitet, produktivitet og arbeidsmarkedsregioner samt bærekraftig utvikling av bysamfunn. I tillegg er kollektivtilbudet et velferdstilbud, og kan for mange erstatte bil.

I en samfunnsnytteanalyse Rambøll utførte for Kollektivtrafikkforeningen i 2018 «Analyse av kollektivtrafikkens samfunnsnytte», finner vi at en reduksjon eller fjerning av kollektivtrafikk fører til stort nyttetap for trafikanter. Resultatet blir flere køer, spesielt i sentrumsområder, at de fleste turene blir overført til bil, gange og sykkel og at en del reisende ikke får et tilbud.

Vår del av kollektivbransjen består av virkemiddelselskap som er demokratisk organisert. Vår oppgave er å maksimere samfunnsnyttene, og sikre at mobiliteten er for alle.

Mål:

A. Gjøre hverandre gode

Kollektivtrafikkforeningen skal utvikle, fornye og foredle fora og møteplasser, slik at medlemmene får enda bedre utbytte av samarbeidet og kan gi enda mer framtidsrettede mobilitetstjenester. Nye og bedre løsninger vil skapes i skjæringspunktet mellom ulike fagområder, samarbeid på tvers er derfor svært viktig. I foreningens komiteer og forum jobbes det gjennom hele året med å utveksle erfaringer, dele kompetanse og å finne felles løsninger. Dette er «grunnfjellet» til foreningen, og en svært viktig del av arbeidet som gjøres.

Samarbeid og erfaringsutveksling var helt avgjørende for bransjen gjennom koronapandemien, både i ledelsen til medlemsselskapene, forum og komiteer og eksternt med andre aktører. I 2022 har vi sett slutten på koronakrisen, men starten på en ny. Før bransjen rakk å komme tilbake etter pandemien ble den rammet av en eksplosjonsartet kostnadsøkning. Til sammen utløser dette et stort behov for omstilling i kollektivbransjen.

Skal vi lykkes må vi utnytte vårt største fortrinn som bransje, som er evnen og viljen til samarbeid.

Les mer om hva vi har gjort for å gjøre hverandre gode i [kapittel 2.2](#).

B. Øke oppmerksomhet og kunnskap om bærekraftig mobilitet

Kollektivtrafikkforeningen skal være kollektivtrafikkens klare og tydelige stemme, og skal fortløpende utvikle vår strategi og sette dagsorden. Foreningen skal ha en klar faglig tilnærming i alle spørsmål, løfte oss sammen og bidra til å realisere politiske mål. Vi skal hente erfaringer nasjonalt og internasjonalt, og formidle kunnskap om både dagens og framtidens mobilitet. Kollektivtrafikkforeningen skal samhandle med andre aktører som er opptatt av mobilitet, være en inspirasjonskilde og skape arenaer for dialog. Vår kommunikasjonsplan skal gjøre det lettere å jobbe målrettet for å øke oppmerksomhet og kunnskap om bærekraftig mobilitet.

Målene i kommunikasjonsplanen er:

- Setter bærekraftig mobilitet og kollektivtrafikk på den politiske dagsorden
- Kunnskapskilde og premissgiveren for kollektivtrafikk for media, myndigheter, organisasjoner og samarbeidspartnere
- Pådriver for kollektivtrafikkens rolle som en del av løsningen på samfunnets utfordringer
- Etterspurt og troverdig samarbeidspartner og aktør på vegne av bransjen

Les mer om hva vi har gjort for å øke oppmerksomhet og kunnskap om bærekraftig mobilitet i [kapittel 2.3](#).

C. Øke innovasjons- og gjennomføringsevne

Covid-19 har ført til store endringer. Innbyggerne har blitt mer vant til fleksibilitet, og ser ut til å etterspørre mer fleksible løsninger for reiser, arbeid og fritid framover. Hele samfunnet er blitt gjennomdigitalisert, noe som gir store muligheter for kombinerte mobilitetsløsninger, og ikke minst for mer effektiv bruk av eksisterende infrastruktur. Dette er muligheter vi som bransje må gripe.

Vi har store datamengder tilgjengelig, og individualiseringen i samfunnet gjør at folk krever mer spesialtilpassede tjenester. For å lykkes må vi utvikle tjenester som er relevante for nye kundebehov, samarbeide for å få fram de beste løsningene, og alltid være i forkant ved å ta i bruk ny teknologi og utvikle nye løsninger.

Vi ser et helt samfunn i endring, ikke bare mobiliteten. Vi må planlegge for det utenkelige, da er vi mer forberedt når endringene slår inn over oss. Vi må arbeide både med kortsiktige og langsiktige løsninger, og må sikre at vi har økonomisk handlingsrom for de omstillingene som kreves framover.

Kollektivtrafikken skal være en samfunnskritisk funksjon, og ha stor samfunnsnytte også i årene framover.

Les mer om hva vi har gjort for å øke innovasjons- og gjennomføringsevnen i [kapittel 2.4](#).

2.2 Gjøre hverandre gode

2.2.1 Aktivitet i komiteer og forum

Båt- og ferjeforum

Kollektivtrafikkforeningens arena for erfaringsutveksling knyttet til båt- og ferjeanskaffelser.

Dette gjelder eksempelvis regelverkforståelse, krav, tilgang til dokumentasjon om konkurransegrunnlag, samordning av høringsuttalelser og orientering om utvikling i bransjen. Dette bidrar til gjensidig heving av kompetanse blant forumets medlemmer. Forumet er også initiativtaker til strategisk samarbeid og utvikling av felles løsninger for båt- og ferjeanskaffelser. Statens Vegvesen/Vegdirektoratet deltar i møtene til forumet.

Leder: Åshild Fossgard Sandøy, Skyss

Nestleder: Anne Høystakli, Møre og Romsdal (i permisjon)

Sekretariat: Ola Viken Stalund (til 14.mars) og Håvard Sagbakken

Saanum (fra 14. mars), Kollektivtrafikkforeningen

Året som gikk

15. februar

Vi kommer med innspill til plassering av nye vindmålere langs kysten på ferjeleier, dette for å sikre tryggere seilas. Konkurransegrunnlagsveileder hurtigbåt og veileder for komfortkrav, som vi tidligere har jobbet med, har vært ute på høring uten innspill. Det oppfordres til å ta dette i bruk. Diskusjoner om blant annet midlertidig forskrift om skiltlesing (smittevernstiltak), nye ferjetakster og sikkerhet/HMS.

23. mai

Arbeid for å finne løsning på utenlandsfakturering settes i gang. Diskusjon om hvordan ny åpenhetslov, som trer i kraft 1. juli, vil påvirke oss, særlig med tanke på oppfølging/kontroll av underleverandører. Diskusjon om oppstartstidspunkt for sjøkontrakter, og om hvilken innvirkning gratis ferjetransport på samband med mindre enn 100 000 passasjerer pr. år vil ha.

24. mai – fysisk fellesmøte i Oslo med Materiell- og miljøkomiteen

Informasjon fra Ruter og operatør om de nye elektriske øyåtene, samt befaring/prøvetur av en av disse.

27. september

Utfordringene rundt utenlandsfakturering diskuteres videre, og vi setter ned en liten arbeidsgruppe som skal jobbe med dette. Innledning fra Sjøfartsdirektoratet om sikkerhet/HMS på fartøy, med påfølgende diskusjon. Innledning fra DFØ om energi- og miljøkrav i anskaffelser, med påfølgende diskusjon. Orientering om konsekvenser av lovendring i N400 Bruprosjektering.

18.–19. oktober – fysisk fellesmøte i Stavanger med Kontraktskomiteen, og Båt- og ferjeforum

Les mer under [kapittel 2.3.3](#) Kurs og seminarer: Stavanger-seminar med befaring av elektrisk hurtigbåt.

22. november

Ytterligere informasjon om og diskusjon av endringene i N400. Diskusjon om definisjon av deksareal på ferje, videre diskusjon om utenlandsfakturering, og om kontraktsreguleringer.

Agenda og referat →

Compliance-forum

Complianceforum er et forum som jobber med etikk og antikorrupsjonsarbeid.

Noen av medlemmene har jobbet lenge med feltet og andre er i oppstartsfasen. Gjennom erfaringsutveksling og deling vil forumet bidra til å harmonisere ulike regelverk der dette er mulig og ønskelig.

Leder: Terje Øen, Kolumbus

Planleggingsgruppe: Terje Øen, Kolumbus, Bjørn Erik Linde, Skyss, Kristin Løining Kjeldsen, Agder Kollektivtrafikk, og Svend Wandaas, Ruter

Året som gikk

1. juni – digitalt møte

Tema til presentasjon og diskusjon var videreutvikling av compliance i Ruter, personvernnettverket, åpenhetsloven, oppdatering om skyløsninger og Ruters arbeid med å analysere reisemønstre, og bruk av kunstig intelligens.

25.–26. oktober – fysisk møte i Trondheim

Nok et spennende møte i Complianceforum, med mange viktige saker på agendaen. Temaene var personvernnettverket og arbeid med personvern, en presentasjon av AKT Svipp, Klimaloven, aktivitetsplikt for arbeidsgiver §26, Åpenhetsloven og videreutvikling av compliance i Ruter. Møtet ble avsluttet med en befaring hos AtB og deres forholdsvis nye transportsystem i Trondheim, som ble satt i drift 3. august 2019. AtB delte erfaringer, med spesielt fokus på hvordan man jobber med løsninger, holdeplasser og materiell når det gjelder universell utforming.

Agenda og referat →

Distriktsforum

Kollektivtrafikk i distriktene er et viktig tema som opptar mange av medlemmene våre. Distriktsforum fokuserer på erfaringsutveksling samt identifisering av muligheter for kollektivtrafikk utenfor større byområder.

Innovasjon og nytenkning rundt mobilitet gir også muligheter for å revurdere hvordan vi tenker kollektivtrafikk i distriktene.

Leder: Jørgen Aune, Troms og Finnmark fylkeskommune, Snelandia

Nestleder: Tommy Forseth, Innlandstrafikk

Sekretariat: Elisabeth Helene Berge, Kollektivtrafikkforeningen

Året som gikk

- Distriktsforum har ikke møttes i 2022.
- Distriktsforum ble invitert inn i arbeidet med Innovasjonsnettverket og Transport for eldre, og det har vært arbeidet med dette i 2021 og 2022.
- I etterkant av møtet i september 2021 ble det diskutert muligheten for å slå sammen Distriktsforum og Bestillingstransport-gruppen da mange av temaene og problemstillingene er felles. Dette er tatt videre inn i arbeidet for 2023 der det foreslåes å sammenstille ovenente til et rent Bestillingstransportforum.

Agenda og referat →

Kontraktskomiteen

Kontraktskomiteen er Kollektivtrafikkforeningens hovedarena for strategisk samarbeid og utvikling av felles løsninger knyttet til kontrakter og anskaffelser.

Dette inkluderer insitamenter, godtgjørelsesmodeller, bussindeksen, markedsoversikten og andre juridiske spørsmål knyttet til anskaffelse og kontrakt. Erfaringsutveksling er sentralt, og runden rundt bordet er en viktig sak i hvert møte. Man jobber også fram maler og veiledere.

Leder: Frode Stefanussen, Troms Fylkestrafikk

Nestleder: Beate Borrevik, Kolumbus

Sekretariat: Ola Viken Stalund og Håvard Sagbakken Saanum

(14. mars til 1. august), Kollektivtrafikkforeningen

Året som gikk

17. februar

Forskrift om energi- og miljøkrav ved offentlig anskaffelse av kjøretøy til veitransport trådte i kraft 1.1.2022 og medfører blant annet krav til nullutslipp i anskaffelser av bybusser fra 2025. Hvordan ligger medlemmene an i møte med dette kravet? Andre tema var hvordan de ulike setter opp insentivmodeller i sine kontrakter, og hvordan de følger opp lønns- og arbeidsvilkår hos operatørene. Ruter presenterte sitt bussanbud for Oslo Øst, som vil medføre at hele bytrafikken i Oslo blir utslippsfri. Videre ble det tatt initiativ til å plukke opp igjen tråden med dialogmøter med NHO Transport.

19. mai

NHO Transport var gjester i komiteen, og delte sine medlemmers erfaringer og innspill til de siste bussanbudene i Norge. Flere har fått henvendelser fra operatørene knyttet til økte drivstoffkostnader og indeksregulering, noe som også var tema for dette møtet. Videre diskuterte komiteen erfaringer med incitamentsordninger i skole-skysskontrakter for drosje.

13. september

Saken om økte drivstoffkostnader og indeksregulering fortsatte i dette møtet, men nå med en tilleggsdimensjon: innføringen av pensjon fra første krone. Komiteen kan ikke binde deltagerne til et standpunkt, men det er likevel svært hensiktsmessig med dialog og å orientere hverandre i denne type saker. Videre orienterte Ruter om sitt anbud for taxitransport i kombinasjon med enerett, og spørsmålet om aktsomhetsvurderinger i sitt siste bussanbud. Det fulgte man opp med en sak om åpenhetsloven.

18.–19. oktober – fysisk fellesmøte med Materiell- og miljøkomiteen og Båt- og ferjeforum

[Les mer under kapittel 2.3.3 Kurs og seminarer: Stavanger-seminar med befaring av elektrisk hurtigbåt.](#)

24. november

Næringsministeren ba 16.09 om at offentlige oppdragsgivere tok en større del av risikoen for prisøkningen. Hvordan har de ulike forholdt seg til denne oppfordringen? Det var en del av diskusjonen på årets siste møte. Komiteen fikk også presentert bybåtanbudet til Skyss og bussanbudet i Finnmark. Planleggingskomiteen la frem arbeidet med Anskaffelsesseminaret 2023, som arrangeres 15.–16. februar i Oslo.

Agenda og referat →

Markedsforum

Markedsforum er et engasjert og aktivt forum som har møttes fem ganger i løpet av 2021 for å diskutere markeds- og kommunikasjonsrelaterte saker.

Forumet har også regelmessig kontakt på Workplace. Deling av relevante kampanjer og erfaringsutveksling er særlig sentralt for dette forumet. Markedsforum rapporterer til Mobilitets- og markedskomiteen.

Leder: Marit Holen, FRAM

Nestleder: Roald Morvik, Agder Kollektivtrafikk

Sekretariat: Elisabeth Helene Berge, Kollektivtrafikkforeningen

Året som gikk

8. februar – digitalt

Viktige og relevante markedsrelaterte saker ble presentert i runde rundt bordet før Jernbanedirektoratet presenterte «Arbeid og roller med pris- og billettsamarbeidsavtalene». Føreropplæring og systemet Skyss har anskaffet for dialog med operatørene ble presentert, etterfulgt av presentasjon av Opinions mobilitetsbarometer. Brakar presenterte kampanjen «This is how we roll», som setter fokus på diskriminering.

01.–02. juni – fysisk

Årets lunsj til lunsj-møte ble arrangert i Trondheim med AtB som vertskap der vi fikk god kjennskap til AtB. Vi fikk presentasjoner fra Skyss og de siste markedsaktivitetene i Vestland, AKT og prosjektet «Hva skal til for å gjøre kollektivtransporten attraktiv for innbyggerne etter Covid-19?». Enturs innlegg med status «Nasjonal togbillett og ferie-kollektivbilletten» og «Samordnet bestilling av assistanse» avsluttet første dag. Vertskapet AtB presenterte hvordan de arbeider, og prosjektet Bare Muligheter, som ser på hele verdikjeden for å sikre at alle deler av kjeden driftes på en smart, lønnsom og effektiv måte. Prosjektet skal bidra til at flere skal reise, reise oftere, alle skal betale, alle får god informasjon og kundene skal ha en god opplevelse. Presentasjonen ble etterfulgt av visningstur og innsyn i hvordan rutetilbudet fungerer samt fokus på knutepunkt og arbeid med informasjon og omstigningspunkt i Sørbyen og planer for videre utvikling.

20. september – digitalt

«Buss for en 10er» sommerkampanjen til Innlandstrafikk ble presentert. Entur holdt innlegg om «Nye mobilitets-aktører og deling av data» før runden rundt bordet der vi hadde fokus på hva som gjøres for å re-brande kollektivtrafikken i de respektive selskap og hvordan det jobbes med omdømmebygging.

9. desember – digitalt

I årets siste møte fikk vi innsikt fra hvordan Movia og DOT i DK arbeider med «New Customersegmentation». Møtedato for 2023 ble satt før runden rundt bordet der det var fokus på markedsaktiviteter fremover i 2023. og der diskusjon og refleksjon avsluttet et år med engasjement og viktig nettverksbygging!

Agenda og referat →

Materiell- og miljøkomiteen

Materiell- og miljøkomiteens formål er å være en arena for strategi, kunnskaps- og erfaringsutveksling innen materiell og miljø, samt saker relatert til infrastruktur, ruteplanlegging, bussnormer og universell utforming.

Leder: Einar Hunsager, Skyss

Nestleder: Liv Cecilie Evenstad, Troms og Finnmark fylkeskommune

Sekretariat: Reidun Kvitberg Gulliksen, Kollektivtrafikkforeningen

Året som gikk

Komiteen har høy møteaktivitet, men fortsetter slik som tidligere med for det meste digitale halvdagsmøter. Det ble likevel mulighet for to fysiske møter, et besøk på øybåtene i Oslo i mai sammen med Båt- og ferjeforum og et felles seminar i Stavanger i oktober sammen med Kontraktskomiteen og Båt- og ferjeforum. Komiteen følger opp arbeidet som gjøres i Bus Nordic og har det som fast punkt på alle møtene.

20. januar – digitalt møte

På årets første møte var temaene kostnad ved å bygge ladeinfrastruktur når Enova avvikler støtte og ansvar for barn i barnevogn i buss klasse II. Det var også en runde rundt bordet - Status elektrifisering buss

10. mars – digitalt møte

Hovedtemaet på møtet var selvkjørende busser. TØI fortalte om sitt prosjekt med selvkjørende busser – Autobus. Ruter og Kolumbus delte sine erfaringer med selvkjørende busser. Søknader om Klimasats-midler hurtigbåt ble presentert fra aktuelle fylker som har søkt midler.

24. mai – Fysisk fellesmøte med Båt- og ferjeforum

Første halvdel av dagen tok komiteen opp faste punkter om arrangementer, høringer, innovasjon og Bus Nordic, samt en runde rundt bordet hvor representanter fra fylkene presenterte status. Etter lunsj var komiteen på befaring av Ruters elektriske øybåter sammen med Båt- og ferjeforum.

13. september – digitalt møte

Temaene på møtet var fossilfri kollektivtransport innen 2025, driftsoppfølging på materiell i henhold til kvalitetskrav og rullestolheis om bord på buss med normalgulv.

18.–19. oktober – fysisk fellesmøte med Kontraktskomiteen og Båt- og ferjeforum

[Les mer under kapittel 2.3.3 Kurs og seminarer: Stavanger-seminar med befaring av elektrisk hurtigbåt.](#)

Agenda og referat →

Mobilitets- og markeds-komiteen

Mobilitets- og markedskomiteen skal arbeide målrettet for innovative og framtidsrettede mobilitetsløsninger, bidra til å skape arenaer for samarbeid og samhandling, og være en pådriver for større felles prosjekter.

Komiteen skal arbeide aktivt for innovasjon, innsikt om kunde-, forbruker-, marked og trender og kunnskap skal spres. Arbeidet med digital tjenesteutvikling skal videreføres og legges til grunn for gode og enkle kundeopplevelser og -tjenester.

Leder: Kjersti Danielsen Nordgård, Brakar

Nestleder: Grethe Opsal, AtB

Medlem i arbeidsutvalg: Hanne Nettum Breivik, Entur

Sekretariat: Olov Grøtting, Kollektivtrafikkforeningen

Året som gikk

16. februar – digitalt

Året startet med orientering fra Jernbanedirektoratet, som har fått i oppdrag fra Samferdselsdepartementet å utrede muligheten for nasjonal togbillett. Innovasjonsnettverket ble presentert med prosjektet Aldersvennlig transport som et av de viktigste resultatene. Kollektivkameratene og OOS-samarbeidet (senere OMS) ble presentert. Entur orienterte om datainnsamling og vi så på resultatene fra Kollektivbarometeret i 2021. University Innovation Bootcamp var tema og Opinion orienterte om deres mobilitetsbarometer.

27. april – digitalt

Kollektivtrafikkforeningen orienterte om Mobilitet i omstilling. Kollektivbarometeret og Innovasjonsnettverket ble diskutert. University Innovation Bootcamp og Kollektivkonferansen var tema før en runde «rundt bordet» hvor vi fikk høre om spennende mobilitetsprosjekter rundt om i landet.

1. juni – digitalt

Den økonomiske situasjonen og passasjertall, Mobilitet i omstilling og videre arbeid med mulighetsrom og innovasjonsarbeid var tema. Aktuelle saker ble diskutert, vi fikk en kort orientering om arbeidet ift EU-initiativ og høstens lunsj til lunsj-møte i Tromsø ble planlagt.

7.–8. september – fysisk

Troms fylkestrafikk ønsket hjertelig velkommen til et Tromsø i nydelig høstvær. Troms fylkestrafikk fikk luftet sine planer for markedsføring og merkevare med nytt navn. Alle medlemmene presenterte sine strategier, det ble en runde med EU-initiativ og diskusjon hva Mobilitet i omstilling betyr for de enkelte. Studentgruppa som vant University Innovation Bootcamp, presenterte sitt konsept Pikkolo. Endelig kunne vi møtes fysisk, men tiden ble veldig knapp da det var mye å snakke om.

30. november – digitalt

Mobilitet i distriktene var et interessant tema. OMS og Kollektivkameratene presenterte hvor de står i dag. AKT presenterte et veldig aktuelt tema; Samordning av offentlig betalt transport og bestillingstransport. Snelandia presenterte innovasjonsplattformen Pluss1, og vi var nok en gang innom EU-initiativene.

Agenda og referat →

Skoleskyss- forum

Medlemmene i Skoleskyssforum har ansvar for å gjøre saksbehandling i møtepunktet mellom lovverk, økonomisk ansvarlighet og ikke minst hensynet til barnas beste.

Nettopp at dette er en rettighetsbasert offentlig tjeneste gir stort behov for erfaringsutveksling blant medlemmene i forumet.

Leder: Øystein Nybø, Kolumbus, fra 6. mai Linn Ekdal-Gomes, Ruter

Nestleder: Marthe S. Pedersen, Skyss,

fra 6. mai Ingrid H. Døskeland, Skyss

Planleggingsgruppe: Skjalg Wigenstad, Innlandstrafikk,

Jorunn Sølvberg, Møre og Romsdal, fra 6. mai Anne Siri Skomedal,

AKT, Claudia Pedersen-Ibarra, Troms og Finnmark fylkeskommune,

samt leder og nestleder

Sekretariat: Reidun Kvitberg Gulliksen, Kollektivtrafikkforeningen

Året som gikk

5.–6. mai – fysisk møte i Bergen

Endelig kunne Skoleskyssforum treffes i Bergen, noe som var planlagt lenge. Mange spennende og aktuelle temaer ble diskutert: Årsrapport 2021 fra skoleskyssundersøkelsen i Kollektivbarometeret, presentasjon av skoleskysssteam i Vestfold og Telemark, praktisering av praksis-skyss hos de ulike fylkeskommunene, Legenemnda i Vestland, YSK/TAF: Skyssrett ved vekselmodellen i videregående skole, delt bosted og barnets beste, kostnader knyttet til skoleskyss, voksenopplæring og rett til skoleskyss og valg av nye medlemmer til planleggingsgruppa. En stor takk til tidligere team Øystein Nybø, Marthe S. Pedersen, Jorunn Sølvberg og Skjalg Wigenstad for flere års engasjert og kunnskapsrik innsats.

20. oktober – digitalt møte

Hovedtemaet på møtet var barnets beste med en presentasjon fra Statsforvalteren i Viken med undertemaer FNs barnekonvensjon og Grunnloven, opplæringslovens bestemmelser om gratis skoleskyss - hovedvekt på grunnskoleelever, aktuelle bestemmelser i forvaltningsloven, statsforvalterens funn fra pilottilsyn om skoleskyss i Ås kommune, statsforvalterens erfaringer fra klagesaker om skoleskyss fra kommuner og fylkeskommuner og krav til innhold i enkeltvedtak om skoleskyss, bl.a. organisering av skyssen, forsvarlighet, samt vurdering av barnets beste. Det ble også tid til en diskusjon rundt øvre grense for samfunnsøkonomisk forsvarlig skoleskyss og en runde rundt bordet slik at fylkene fikk presentert siste status.

Agenda og referat →

Storbyforum

Utgangspunktet for Storbyforum er de ambisiøse vekstmålene for kollektivtrafikken i de største byene – og utfordringene som følger av dette.

Hvordan skal vi planlegge for å nå målet om nullvekst i personbiltrafikken i byområder, og hvordan løse utfordringene med utvikling av trafikktilbudet i storbyene?

Forumet har ingen leder, men baserer seg på felles innsats fra medlemmene. Ledelse av det enkelte møte ligger til arrangørbyen.

Sekretariat: Reidun Kvitberg Gulliksen, Kollektivtrafikkforeningen

Året som gikk

6.–7. september – fysisk møte i Stavanger

I 2022 ble det kun ett møte i Storbyforum. Møtet i Stavanger var opprinnelig planlagt til juni, men måtte flyttes til høsten av praktiske årsaker. Hovedtema var byvekstavtaler med presentasjoner fra Kolumbus, AtB og Ruter. Øvrige byer ga en kort redegjørelse om erfaring, samarbeid og status. Befaringen var en tur med Kolumbus sin nye og hel-elektriske hurtigbåt «Medstraum». Transporten til befaring ble foretatt med selvkjørende stor elbuss.

Agenda og referat →

Strategi- og utviklingsforum

Forumet skal være Kollektivtrafikkforeningens viktigste verktøy for å sikre at vi som bransje er framtidsrettet, og skal jobbe med strategiske spørsmål for bransjen som helhet.

Medlemmer: Ledere, Styret i Kollektivtrafikkforeningen og Strategi-sjefer/-rådgivere hos medlemmene.

Sekretariat: Olov Grøtting, Kollektivtrafikkforeningen

Året som gikk

Deltagere i forumet er alle ledere og strategiledere/strategirådgivere hos medlemmene og Kollektivtrafikkforeningens styre.

Forumet ble i 2020 og 2021 brukt som referansegruppe for de to store prosessene som resulterte i scenariorapporten «Fremtidens kollektivtrafikk i Norge 2025» i 2021 og i rapporten «Mulighetsrom for inntektsgenerering i den nye normalen», som ble ferdigstilt i november 2021.

I 2022 ble det gjennomført et møte i Strategi- og utviklingsforum, en workshop i mars der deltagerne jobbet med rapporten «Mulighetsrom for inntektsgenerering i den nye normalen». Målet var å prioritere de ulike mulighetsrommene og sette i gang arbeidet.

Topplederforum og direktør-møter

Topplederforum møtes en gang i året og skal være møteplassen for medlemmenes toppledere.

Her kan de hente kompetansepåfyll og diskutere alle slags saker med andre i samme arbeidssituasjon, og det skal skape et sterkt nettverk for lederne i våre medlemsorganisasjoner. Direktørmøtene er digitale korte møter, der de daglige lederne møtes ved behov.

Deltagere: Daglig leder hos medlemmene

Sekretariat: Olov Grøtting, Kollektivtrafikkforeningen

Året som gikk

Topplederforum 28.–30. september 2022 til Helsinki
Styret valgte en utenlandstur som årets fysiske møteplass. Det betød mer eksternt program og noe mindre tid til interne diskusjoner underveis på årets Topplederforum.

Det ble en og en halv spennende dager i Finlands hovedstad med fullspekket program. Kollektivtrafikkforeningens finske søsterorganisasjon, Finnish Public Transport Association med deres leder Minna Soininen og HSL (Finlands svar på Ruter) med deres markedsdirektør Mari Flink tok svært godt imot oss, og vi hadde et interessant program i Helsinki.

HSL ga oss et godt innblikk i deres strategier og rammebetingelser, som er en del annerledes enn norske forhold, da de bl.a. også bidrar økonomisk til infrastruktur. Deres digitale dialog med kundene for å forbedre tilbudet var imponerende, og de ga oss innblikk i deres arbeid med endrede reisevaner og økte energikostnader.

Kommunikasjonsministeriet ga oss en innføring i regelverk, pandemieffekter, og EU-reguleringer, og de var svært interessert i å høre våre erfaringer fra pandemien.

Kollektivselskapene i Turku og Tampere kom også til Helsinki for å gi oss et innblikk i deres kollektivtilbud og deres strategier, og vi besøkte Mobility Lab Helsinki. Takk til våre samarbeidspartnere for at de tok oss godt imot.

Direktørmøter: Noen korte digitale møter ble arrangert gjennom året.

Økonomiforum

Økonomiforum består av ansatte hos Kollektivtrafikkforeningens medlemmer som jobber med økonomi.

Forumet har etter mars 2020 møttes ca. hver 7. uke noe som har sikret erfaringsutveksling i løpet av pandemien. Forumet har stor nytte av å diskutere ulik praksis i de forskjellige selskapene/fylkene, samt samarbeid med andre av foreningens komiteer og forum, som f.eks. Skoleskyssforum og Kontraktskomiteen.

Økonomiforum har både under og etter pandemien vært et viktig sted for interaksjon og diskusjon. Det ble besluttet å videreføre praksisen med digitale møter med ca. 7 ukers mellomrom også i 2022 for å sikre kontinuitet i samhandlingen. Forumet har hatt en signifikant økning i antall deltagere.

Leder: Christian Tørriseng, AtB

Sekretariat: Elisabeth Helene Berge, Kollektivtrafikkforeningen

Året som gikk

25. januar – digitalt

Overgangsmidler for siste halvår 2021 samt gjennomgang av rapporten ble diskutert og rapporten «Mulighetsrom for inntektsgenerering i den nye normalen» ble presentert. System for månedlig rapportering av inntektsrapport, trafikkdata osv. via Sharepoint ble innført. Status reiseutvikling for 2021 samt prognoser for 2022 og koronakompensasjon var hovedtema for runden rundt bordet.

10. mars – digitalt

Utvikling av energipriser og kraftig økning i kostnadsbildet ble løftet av forumets leder og diskutert. Status reiseutvikling 2021 og prognose 2022 samt snik og manglende inntekstgrunnlag og viktigheten av inntektsikring var fokusområdene i runden rundt bordet.

5. mai – digitalt

Rapporten «Ny normal for kollektivtrafikken» samt forslag til el-indeks, arbeidet gjort ref. revidert nasjonalbudsjett samt omstilling etter korona ble presentert med påfølgende Q/A ved leder i Kollektivtrafikkforeningen. Runde rundt bordet med fokus på status betalingsandel og prognose reiser samt status og prognose for 2022.

15.–16. juni – fysisk

AtBAS var vertskap for årets lunsj til lunsjmøte i Trondheim. Programmet var svært innholdsrikt med Fagbolk1: Drivstoffpriser; hvordan påvirker dette bransjen? Sjefsøkonom i DB åpnet med «Makroøkonomi og aktuelle hendelser i verdensøkonomien» AtB viste hvordan prisbevegelser treffer AtB, etterfulgt av «Hvordan treffer dette Tide AS v/styreleder NHO Transport». «EL-Indeks og arbeidet KTF

og NHO Transport» ble presentert av Skyss. Ide bank, med best practise/suksesshistorie fra hvert selskap, innlegg som skaper engasjement, positivitet og god læring og inspirasjon avsluttet dag 1. Fagbolk 2. «Det grønne skiftet, skjæringspunkt teknologi – økonomi satte agendaen dag 2 på Powerhouse. «Hvordan Enova arbeider med transport og kollektivbransjen» ble etterfulgt av «Status på det grønne skiftet» v/Ruter AS. Presentasjon av AtBs nye nettverksmodell og mobilitetstilbud i Trondheimsområdet ble etterfulgt av befarings som ga god innsikt i tilbudet.

1. september – digitalt

Arbeidet med omstillingsmidler i statsbudsjettet ble presentert av leder Kollektivtrafikkforeningen. Kostnadsøkning var tema også i dette møtet der runden rundt bordet hadde fokus på Billettpriser 2023, samt status og prognose 2022.

20. oktober – digitalt

Gjennomgang av felles innrapportering av «Utfordringer i 2023-budsjettet» ble etterfulgt av runden rundt bordet med status regnskap og prognose for 2022 med fokus på reisetall/inntektsutvikling grunnet Korona. Hva legges til grunn for budsjettet for 2023, avsluttet møtet.

13. desember – digitalt

Status regnskap, prognose for 2022 og budsjett for 2023 etterfulgte kort informasjon og Q/A av leder i Kollektivtrafikkforeningen. Møtefrekvens med møter hver 7.–8. uke videreføres også i 2023.

Agenda og referat →

2.2.2 Arbeidsgrupper og nettverk

Kollektivtrafikkforeningen er en arena for samarbeid mellom fagpersonene som jobber hos de ulike medlemmene.

Det betyr at det er deltakerne i forum og komiteer som gjør jobben med å utvikle veiledere, høringssvar ol. Det gjøres ofte ved at det dannes en midlertidig arbeidsgruppe, som har ansvaret for å utarbeide forslag på vegne av fellesskapet. Nettverk er ofte mer løse tilknytninger av fagpersoner innen et spesielt tema eller retning. Nettverkene følger ikke nødvendigvis en fast møtestruktur, men kan kalles inn ved behov.

Transportvedtekter

I 2021 ble det satt ned en arbeidsgruppe for å utarbeide et forslag til felles transportvedtekter/reisevilkår for hele landet. Ved å få på plass dette, er det et potensiale for å spare mye tid og ressurser både hos kollektivselskapene og Samferdselsdepartementet. Dette fordi slike reisevilkår må revideres med jevne mellomrom, og må da gjennom en tidkrevende godkjennelsesprosess i departementet. I tillegg vil det gi mer forutsigbarhet for de reisende med mer samstemte vilkår for hele bransjen.

Gjennom 2022 ble det brukt mye tid og ressurser fra arbeidsgruppa for å få på plass et utkast som klarte å ta hensyn til alle de ulike behovene og ønskene som finnes. Vi er et langstrakt land hvor både kollektivtilbudet og bransjens utfordringer og muligheter varierer stort, og hvor ulike reiseformer har hver sine særpreg. Med stadig nye tilbud som mikromobilitet, blir dette ekstra krevende.

Et førsteutkast ble sendt på høring blant medlemmene våren 2022, og ble senere behandlet i styret 31. mai. Vi fikk så bistand fra et byrå med å forbedre språket. Dette fordi det er viktig at reisevilkårene skal være lettforståelige for de reisende, samtidig som det er viktig at reglene er presise og ikke kan føre til misforståelser eller være tvetydige.

En endelig versjon ble ferdigstilt i oktober og oversendt Samferdselsdepartementet. [Les her.](#) Arbeidet følges opp overfor departementet i 2023.

Høring: Endringer i løyvekrav for drosje m.v.

I forbindelse med regjeringens helhetlige vurdering av drosjenæringen ble det våren 2022 satt ned et offentlig utvalg som skal se på langsiktige løsninger for næringen. Siv Wiken, adm.dir. i AKT og styreleder i Kollektivtrafikkforeningen er medlem i dette utvalget. Dette utvalget skal levere sine anbefalinger våren 2023. Samtidig som dette arbeidet startet, var det ønskelig fra regjeringen å innføre nye krav til løyvehavere som skulle fungere som en kort-siktig løsning. Disse kravene ble sendt ut på høring med en kort frist.

Kollektivtrafikkforeningen hadde her en egen intern, hurtig-arbeidende, arbeidsgruppe som skrev vårt høringssvar til de nye kravene. Høringssvaret var ute på intern høring blant medlemmene før det ble sendt inn. [Les her.](#)

Høring: Styrking av forbrukeres rett til å betale med kontanter

Regjeringen har varslet at de ønsker å styrke forbrukernes rett til å betale med kontanter, og sendte forslag til lovendring ut på høring. Disse endringene vil potensielt ha store praktiske og økonomiske konsekvenser for vår bransje. En arbeidsgruppe ble derfor satt ned for å utarbeide et høringssvar. Utkastet ble sendt på intern høring blant medlemmene før det ble ferdigstilt og sendt inn.

[Les her](#)

Forslag til endring av yrkestransportloven §33,2 og jernbaneloven §7a

Det er en stor inspirasjon for oss at det vi i felleskap jobber med målrettet og over lang tid gir resultater!

Kollektivtrafikkforeningen opprettet en arbeidsgruppe bestående av jurister og fagansvarlige innen billettkontroll og kundesenter fra Kolumbus, AtB, Skyss, og Ruter. Arbeidsgruppen har utarbeidet forslag til endring av yrkestransportloven § 33 annet ledd, som innebærer at også innleide kontrollører kan utøve tilbakehold dersom de øvrige vilkår er oppfylt.

Kollektivtrafikkforeningen, Ruter og Samferdselsdepartementet avholdt i desember 2020 et møte vedr. Yrkestransportlovens § 33,2 ledd om tilbakehold og utfordringen med å benytte innleide vektere til billettkontroll. Etter Høyesteretts dom av 4. november 2020 (HR-2020-2126), om forståelsen av yrkestransportloven § 33, 2 ledd, har ikke innleide vektere rett til å utøve tilbakehold av passasjerer som ikke har gyldig billett uten at ansatte fra transport-selskapet er til stede. Kollektivtrafikkforeningen foreslår at Samferdselsdepartementet fremmer et forslag om å endre bestemmelsen, og den likelydende bestemmelsen i jernbaneloven, slik at innleide vektere kan utøve tilbakehold når øvrige vilkår er oppfylt.

Her er resultatet fra arbeidsgruppens arbeid som ble oversendt Samferdselsdepartementet 6.juli 2021; [forslag til endring av yrkestransportloven §33,2 samt jernbaneloven §7a.](#)

Det ble avholdt møte med Samferdselsdepartementet i desember 2021.

21. juli 2022 sendte [Samferdselsdepartementet ut høring på forslag om å innføre tilbakeholdsrett for innleide billettkontrollører](#), forslaget innebærer endring i yrkestransportloven og jernbaneloven med frist for eventuelle høringsutspill innen 21. oktober.

Arbeidsgruppen gjorde nok et godt stykke arbeid i løpet av høsten. Et forslag til høringssvar ble sendt ut på intern høring til alle Kollektivtrafikkforeningens medlemmer før endelig svar på [lovforslaget](#) ble sendt innen fristen 21. oktober.

Høringssvar →

Revidering av bransjeordbok

Skyss fremmet ønske om å revidere bransjeordboken fra 2016. I februar 2021 ble det startet opp en selvgående arbeidsgruppe «Revidering av bransjeordbok 2021», etter mal fra arbeidet gjort i 2016.

Mål: Å ha en mest mulig ensrettet terminologi som hele bransjen benytter. Kollektivtrafikkens ordliste er primært et hjelpemiddel for å sikre felles betegnelser overfor kunder. Dette er også nyttig for å sikre at bransjen har felles begrepsforståelse.

Jernbanedirektoratet, Entur, Innlandstrafikk, Skyss, Ruter, AKT, Brakar, Tromsfylkestrafikk, FRAM, Kolumbus og whar deltatt inn i arbeidet. Fremdrift ble sikret ved månedlige møter og felles arbeidsdokument på Teams. Alle bidro med oppdatert terminologi. Det ble raskt klart at arbeidet var mer omfattende enn først antatt. En koordineringsgruppe ledet av Kolumbus, med deltagere fra Entur, Skyss og Ruter, ferdigstilte et felles forslag som ble godkjent av arbeidsgruppen i januar 2022. Eksterne oversettelser til nynorsk og engelsk ble deretter utarbeidet i regi av Kollektivtrafikkforeningen.

Kollektivtrafikkens ordliste revidert 2022, ble publisert på [Kollektivtrafikk.no](https://kollektivtrafikk.no) 10. februar.

Innovasjonsnettverk

Innovasjonsnettverkets formål har vært å bidra til økt grad av samarbeid internt og eksternt, for å oppnå økt kunnskap, økt deling og konkrete resultater. Nettverket har siden oppstart kun hatt digitale møter.

Innovasjonsnettverket hadde som intensjon å starte en ny innovasjonsprosess i 2022. Første møte 19. januar ble gjennomført digitalt med en idemyldring på hvilke barrierer og utfordringer som finnes i tjenestetilbudet og hvordan tjenestene kan gjøres smartere og bedre enn i dag. Innovasjonsprosessen ble stoppet etter første møte fordi ressurs hensyn tilsier at man bør bruke tid og ressurser på allerede eksisterende initiativ, spesielt fra rapporten «Mulighetsrom for inntektspotensial i den nye normalen».

De to gruppene fra innovasjonsprosessen i 2021, Mobilitetspunkter og Eldrebølgen og mobilitetstjenester har fortsatt videre. Sistnevnte har utviklet seg videre til et felles initiativ for aldersvennlig transport for å se på mulighetene for et samarbeid internt og eksternt. Aldersvennlig transport var et tema på Arendalsuka 2022 sammen med Senter for et aldersvennlig Norge og AKT.

Se mer om ulike initiativ i [kap. 2.3](#) og [2.4](#).

Kommunikasjonsnettverk

På initiativ fra Grethe Skundberg i Kolumbus opprettet vi i 2021 et nettverk for kommunikasjonslederne i bransjen, for å styrke det strategiske samarbeidet på dette området.

Medlemmene i Kollektivtrafikkforeningen mottar ofte samme type henvendelser fra media og andre aktører, og har samme type problemstillinger innen disse områdene. På samme måte som andre fagområder i kollektivtrafikken har nytte og behov for å dele erfaringer, kan dette samarbeidet være til stor nytte for å håndtere omdømmerisiko og «stakeholder engagement» for kollektivselskapene. Hvordan kan vi lære av hverandre og forholde oss til kommunikasjonsspørsmål som er felles for alle medlemmene?

Aktuelle tema kan være:

- Beredskap
- Risiko
- Omdømme

Det har ikke vært møteaktivitet i dette nettverket i 2022, men det er klart til å brukes når det oppstår behov for å diskutere felles kommunikasjonsspørsmål.

Innspill til revisjon av retningslinjene for tolkning av kollektivtransportforordningen

EU-kommisjonen sendte sent i 2021 et utkast til nye retningslinjer for Kollektivtransportforordningen på høring. Samferdselsdepartementet ba derfor fylkeskommunene, Jernbanedirektoratet og Statens jernbanetilsyn om innspill til et ev. norsk høringsinnspill. Flere av medlemmene i Kollektivforeningen tok i starten av 2022 initiativ til et felles innspill fra foreningen for å svare ut dette. De nye retningslinjene har vært et tema i UITPs EU-komité, og sekretariatet var derfor allerede kjent med noen problematiske aspekter ved de foreslåtte endringene.

På grunn av kort høringsfrist (1. februar) ble Kontraktskomiteen kalt inn til hastemøte 11. januar, der daværende EU-representant Annabelle Huet la frem UITP sitt innspill til Kommisjonen. Dette er et komplekst tema, og med hensyn til den korte fristen ble det besluttet å hente inn ekstern juridisk kompetanse til å utarbeide et høringsinnspill.

Innspillet legger særlig vekt på det problematiske ved at de nye retningslinjene pålegger ansvarlige myndigheter nye forpliktelser som er uten forankring i Kollektivtransportforordningen.

Innspillet →

2.2.3 Kollektivbarometeret

Kollektivbarometeret er en nasjonal undersøkelse som kartlegger tilfredshet med kollektivtilbudet i Norge.

Barometeret er en web-basert undersøkelse, med totalt 15758 respondenter fordelt utover landets fylker i 2022. Undersøkelsen måler 10 hovedparametere (kvalitetsindekser), som igjen i ulik grad er delt opp i flere under-spørsmål, (kvalitetsselementer) dvs. totalt 29.

De 10 ulike områdene er:

1. Kollektivtilbudet
2. Punktlighet
3. Informasjon
4. Personalets opptreden
5. Trygghet og sikkerhet
6. Komfort
7. Kollektivtrafikkens rolle i samfunnet
8. Valuta for pengene
9. Lojalitet
10. Befolkningstilfredshet

Kollektivbarometeret er en standardisert undersøkelse som gjør det mulig å sammenligne kollektivtilbudet på tvers av geografi og kollektivselskaper. Selv om det finnes store variasjoner i tilbudet avhengig av hvor folk bor gir denne undersøkelsen er godt grunnlag for å jobbe med å øke kundetilfredsheten gjennom eksempelvis å sette mål og avdekke hvor det eventuelt er forbedringspotensial.

Undersøkelsen er den samme som gjennomføres som et samarbeid mellom kollektivselskapene i Stockholm, Helsinki, København og Genève, den såkalte BEST-undersøkelsen.

Epinion DK er leverandør av datainnsamling fra januar 2021. Rapporteringsplattform er Power BI via App PowerBI.

-
1. Kollektivtilbudet
 2. Punktlighet
 3. Informasjon
 4. Personalets opptreden
 5. Trygghet og sikkerhet
 6. Komfort

7. Rolle i samfunnet

9. Lojalitet

8. Valuta for pengene

10. Tilfredshet

Reisefrekvens

81%

sier at en kraftig økning i bruk av kollektivtransport er nødvendig om vi skal nå klimamålene

85%

sier de føler seg trygg om bord på transportmidlene

Noen tall fra 2022:

Kollektivtrafikkens rolle i samfunnet

81 % sier at en kraftig økning i bruk av kollektivtransport er nødvendig om vi skal nå klimamålene
79% mener en kraftig økning i bruk av kollektivtransport er nødvendig for å redusere bilkøene
71 % tror flere vil reise kollektivt i framtida

Komfort

85 % sier de føler seg trygg om bord på transportmidlene
67 % sier det er komfortabelt å reise kollektivt
70 % svarer at transportmidlene er rene

Kollektivtilbud og befolkningstilfredshet

53% prosent av respondentene svarer at de er totalt sett fornøyd med kollektivtrafikken. 71% svarer at Kollektivtrafikken fungerer bra for reiser i sentrale områder mot 46% for reiser utenfor sentrale områder.

Valuta for pengene

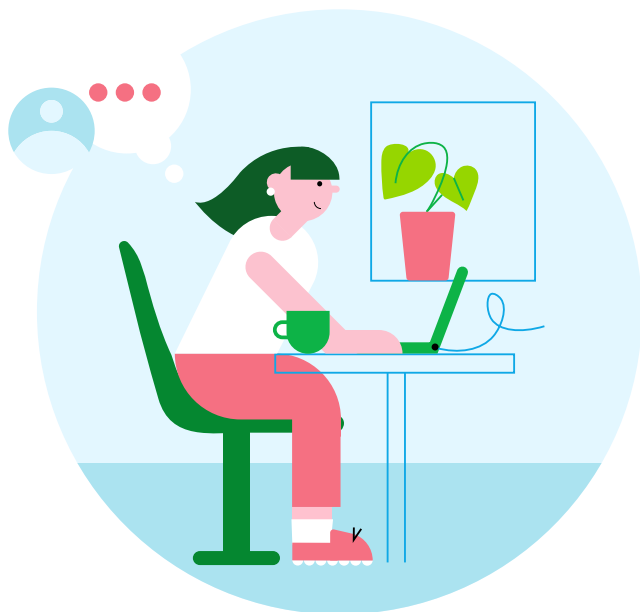
56% av alle respondenter svarer at transportselskapet tilbyr et utvalg av billettyper som dekker mitt behov. 66% av de som reiser daglig og noen ganger i måneden er enige i dette mens 46% av de som reiser mindre enn en gang per mnd eller aldri.

Resultatene fra Kollektivbarometeret er anbefalt brukt til årsrapporter, i kunnskapsrapporter, ovenfor kommuner og i kampanjer.

Kollektivtrafikkforeningen arrangerte to workshoper for medlemmene i 2022 for å skape engasjement og eierskap til Kollektivbarometeret ved å få god kjennskap til ny PowerBI løsning samt få stille spørsmål og få svar! Målet er at Kollektivselskapene benytter Kollektivbarometeret aktivt og bruker det i henhold til intensjonen. Det er mye god og viktig innsikt gitt av nærmere 16 000 respondenter!

Webinar og workshop – Kollektivbarometeret 17.03.2022
Webinar og workshop – Bruk og nytteverdi av Kollektivbarometeret 25.05.2022

2.2.4 Eksternt samarbeid

Samarbeid med NHO Transport

Kollektivtrafikkforeningen har i flere år hatt jevnlig dialog med NHO Transport. Det har vært et viktig samarbeid for å synliggjøre behovene for kompensasjon og andre viktige saker gjennom pandemien.

Det er opprettet en uformell koordineringsgruppe som består av representanter fra styret i Kollektivtrafikkforeningen og styret i NHO Transport som har hatt møter med ujevne mellomrom også i 2022. Fra Kollektivtrafikkforeningen har Siv Wiken, Bernt Reitan Jenssen, Målfrid Vik Sønstabø og Olov Grøtting deltatt.

Saker som har blitt diskutert er passasjer- og trafikkutvikling, sykefravær, økte drivstoffpriser og konsekvenser for bransjen, innføring av pensjon fra første krone, hovedoppgjøret, omstilling, revidert nasjonalbudsjett, statsbudsjettet 2023 m.m.

Det er sendt felles innspill til myndighetene om «Økning i drivstoffprisene – konsekvenser for kollektivtrafikken», Revidert nasjonalbudsjett, «Kollektivtrafikken må kutte kraftig uten ekstra midler i 2023-budsjettet» og flere henvendelsers vedr Statsbudsjettet 2023.

Sammen med Spekter, KS og NHO transport har vi bedt om en faglig oppsummering om covid-smitte i ulike bransjer.

Medlemmer fra Kontraktskomiteen og NHO Transport, har i flere år møttes med ujevne mellomrom for å utveksle erfaringer på tvers av bransjen, og for å diskutere konkrete saker der det kan være hensiktsmessig å finne felles maler for hele bransjen. Det har vært avholdt ett møte i 2022.

Samferdselssjefkollegiet

Kollektivtrafikkforeningen har gjennom mange år hatt et samarbeid med Samferdselssjefkollegiet, der vi har utvekslet informasjon om viktige og aktuelle saker. Gjennom pandemien har det vært viktig å holde hverandre informert om utvikling i trafikk tallene, inntektssvikt og kompetansebehov. Det har også vært svært viktig å melde inn det samme budskapet i kommunikasjonen med sentrale myndigheter.

I januar 2022 møtte representanter fra Kollektivtrafikkforeningens styre samferdselssjefenes arbeidsutvalg to ganger. Spørsmålene som ble diskutert var hvordan vi kan spille hverandre gode fra hvert vårt ståsted, og avklare grensesnittene for samhandling. Det ble også utvekslet informasjon om prosjekter, seminarer m.m.

Samferdselssjefkollegiet har satt ned et fagnettverk for kollektivtrafikk som rapporterer til dem. Gjennom året har daglig leder deltatt på et av disse møtene.

Styreleder og daglig leder har deltatt på samferdselssjefkollegiets møte i oktober, og snakket om «Kollektivtrafikk i omstilling og kostnadsvekst».

Senter for et aldersvennlig Norge

Senter for et aldersvennlig Norge og Kollektivtrafikkforeningen inngikk partnerskap i 2022. Partnerskapet vil gi oss få mulighet til løfte viktigheten av et kollektivtilbud som er tilpasset eldre. Både i by og bygd.

Vi i Kollektivtrafikkforeningen har en hypotese om at det finnes muligheter for å spare penger på andre samfunnsområder ved at man øker mobilitetstilbudet for eldre. Tanken er at nå eldre lever mer aktive liv, holder de seg friske lenger før de har behov for andre tjenester fra samfunnet. Dette er noe av det som Kollektivtrafikkforeningen og Senteret for et aldersvennlig Norge vil se på sammen.

Eldre er en viktig kundegruppe for medlemmene i Kollektivtrafikkforeningen. Når vi ser på den demografiske utviklingen, er det svært viktig at vi gir gruppen eldre et godt kollektivtilbud i åra framover.

Gjennom 2022 har partnerne samarbeidet ved flere anledninger. Den 4. april bidro Kollektivtrafikkforeningen med sine refleksjoner i [webinaret om aldersvennlig transport](#), som Senter for et aldersvennlig Norge arrangerte sammen med Helsedirektoratet. Under Arendalsuka samarbeidet begge partnere med Agder kollektivtrafikk om arrangementet Aldersvennlig Transport, har vi råd til å la være.

Både aldersvennlig transport, bestillingstransport og samordning av offentlig betalt transport er viktige områder som Kollektivtrafikkforeningen vil arbeide med framover, og alle disse områdene er viktig også for vår strategiske partner Senter for et aldersvennlig Norge.

Dialog Sjøfartsdirektoratet, NHO Sjøfart og Statens Vegvesen

På initiativ fra Sjøfartsdirektoratet ble det i 2021 opprettet en gruppe for dialog mellom disse aktørene i båt- og ferjebransjen. Dette gir aktørene anledning til dialog om regelverksutvikling, sikkerhet og kommende anbud – blant annet. Det var planlagt ett møte i februar 2022, men dette ble avlyst.

Nordic Mobility Group

Kollektivtrafikkforeningen har de siste årene hatt et godt samarbeid med våre nordiske søsterorganisasjoner Svensk Kollektivtrafik, Trafikselskaberne og Finnish Public Transport Authorities. De nordiske landene har mye til felles, også når det gjelder kollektivtrafikk og mobilitet. Vi har stor nytte av å utveksle erfaringer og å diskutere nye spennende tiltak med våre nordiske kollegaer og har i tidligere år møttes digitalt to til tre ganger årlig.

I 2022 var gruppen var samlet digitalt én gang 2022. Sverige var vertskap for møtet 10. mai der tema var: Hvordan har Covid-19 berørt bransjen i de respektive land med fokus på endrede reisevaner, økte kostnader pga. energikrisen, og hvordan få reisende tilbake til kollektivtrafikken!

Vi ser frem til å fortsette det gode samarbeidet i 2023 da vi inviterer til fysisk treff i Bergen i september!

UITP/EU-representasjon

Nordic Mobility Group besluttet i 2018 å engasjere en person i 50 % stilling som Brussel-representant for de norske, svenske og finske kollektivtrafikkforeningene. Annabelle Huet, som til vanlig er engasjert i UITP, tok over denne stillingen i starten av 2020. Hun har fulgt lovgivning med relevans for kollektivtrafikk og mobilitet, og andre relevante saker fra UITP og EU. Det har gitt oss større forståelse for hvordan den europeiske utviklingen påvirker vårt handlingsrom her hjemme, og hvordan vi kan påvirke denne utviklingen. Annabelle bisto også i prosessen med innspill til revisjon av retningslinjene for kollektivtransportforordningen. Dette engasjementet ble avsluttet i mai 2022, da Annabelle sa opp sin stilling i UITP. Vi har foreløpig ikke erstattet Annabelle med en ny person.

Sekretariatet har i tillegg deltatt i UITPs EU-Committee ved tre anledninger i 2022, der vi følger utviklingen i relevante EU-spørsmål.

Bus Nordic

Det har vært lav aktivitet i Bus Nordic i 2022. Den norske delegasjonen har sendt innspill, blant annet på trafikk-sikkerhet og sjåførsikkerhet. Materiell- og miljøkomiteen er et viktig fora å ta opp aktuelle temaer og hente innspill den norske Bus Nordic-delegasjonen kan ta med videre.

2.3 Øke oppmerksomhet og kunnskap om kollektivtrafikken

2.3.1 Kollektivkonferansen 2022

Mobilitet i omstilling - Hybrid konferanse

Mobilitet i omstilling var Kollektivtrafikkforeningens årstema, og tema for Kollektivkonferansen 2022, 10. november. Etter to år med digital konferanse, kunne vi igjen ønske velkommen til en fysisk konferanse. Vi tok vi med oss lærdom fra digitale produksjoner og inviterte til hybrid konferanse: Delta fysisk i Oslo – eller digitalt. Med 340 deltagere til stede i Oslo og over 230 deltagere som deltok digitalt, ble årets konferanse en stor suksess!

Vi spurte; Bærekraftig mobilitet for alle er kollektivtrafikens samfunnsoppdrag. Som følge av nye reisevaner må vi tenke nytt om hvordan vi løser dette oppdraget.

73% flere deltagere totalt i 2022 enn 2019!

Hvilke vaner har folk tatt med seg fra koronapandemien? Hvilket mobilitetstilbud trenger folk i den nye hverdagen? Hva er driverne for omstilling innen mobilitet, og hvilke muligheter finnes i denne omstillingen?

Erik Aasheim ledet oss trygt gjennom en dag fullspekket med innhold. der åpningsinnlegget «Mobilitet i omstilling: muligheter og utfordringer!» satte føringer for resten av dagen. Årets kollektivkonferanse gav de totalt 570 deltakerne spennende foredrag fra inn- og utland, gode diskusjoner og inspirasjon til å ta fatt på de viktige oppgavene som skal løses i en verden i rask omstilling. Ikke minst fikk vi servert tre gode parallellsesjoner om henholdsvis «Samkjøring – endelig moden!», «Kundeinnsikt i en fleksibel hverdag», og «AV – Miles ahead eller Miles behind?». Dialog er nøkkelen til suksess, derfor var det ekstra interessant å høre de gode samtalene mellom deltakerne i disse parallellsesjonene.

[Programmet →](#)

[Innleggsholdere →](#)

[Opptak og presentasjoner →](#)

Evalueringen

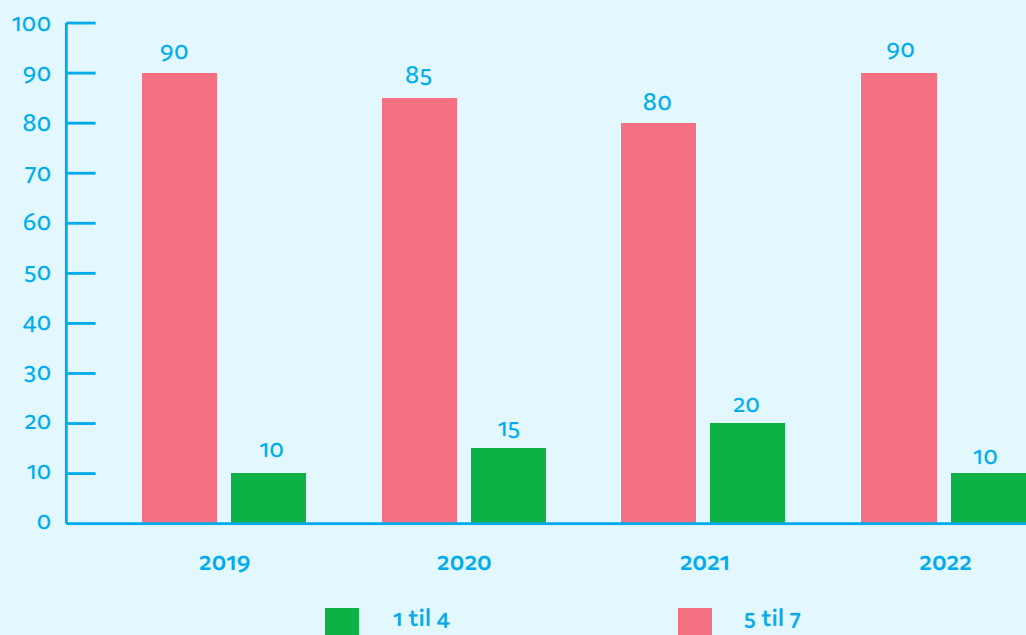
Kollektivkonferansen 2022 «Mobilitet i omstilling, konferansen for alle som er interessert i kollektivtrafikk, mobilitet og bærekraftig bevegelsesfrihet» samlet over 570 deltagere, dvs. en økning på 73% i forhold til antall deltagere fra 2019! Det er også hele 70% økning i antall deltagere fra medlemsbedriftene fra 2019. Det var 107 mobilitetsaktører fra inn- og utland som deltok.

Evalueringsskjemaet som ble sendt ut etter konferansen oppnådde svarprosent på 30%. Hele 88% svarte at de deltok for å få faglig utvikling og oppdatering, 58% at de deltok for å få inspirasjon. 70% svarte at de deltok for å fremme nettverksbygging. Dette viser hvor viktig og samlende konferansen er! Når vi i tillegg ser at 90% gir karakter 5–7 (på en skala fra 1 til 7) for det faglige innholdet og hele 95% gir karakter 5–7 for helhetsvurdering av den digitale konferansen, gir det en god bekreftelse på at vi har levert på deltagerens forventninger til konferansen.

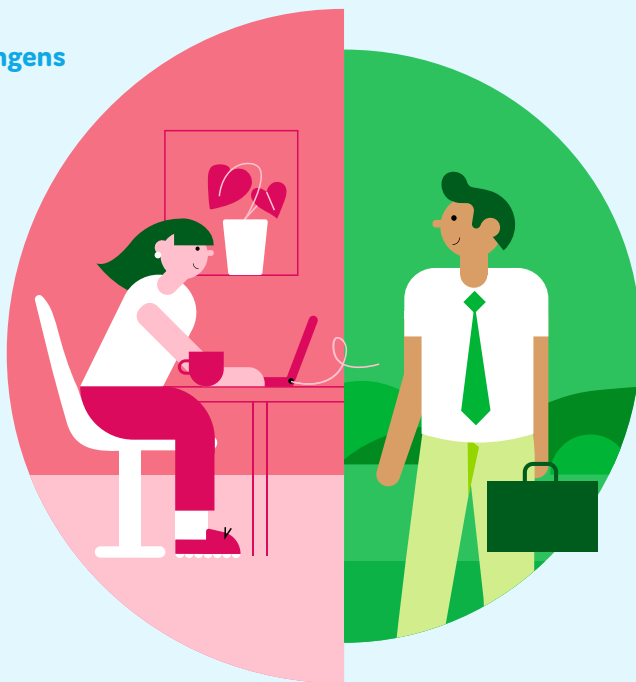
90%
gir karakter 5–7 for det faglige innholdet på Kollektivkonferansen 2022

95%
gir karakter 5–7 som helhetsvurdering av den digitale konferansen

Hva er din helhetsvurdering av det faglige innholdet på konferansen?

**Ansatt hos
Kollektivtrafikkforeningens
medlemmer:
286/ 50%**

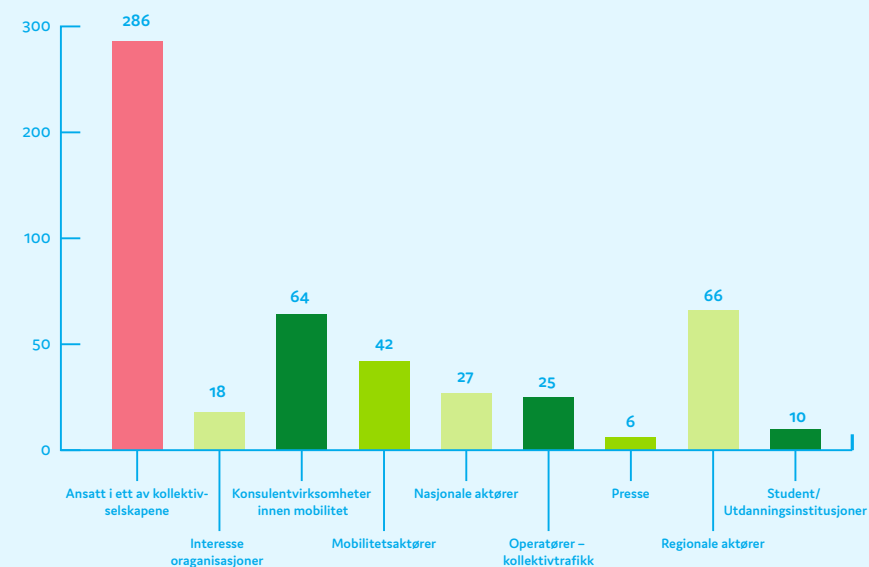
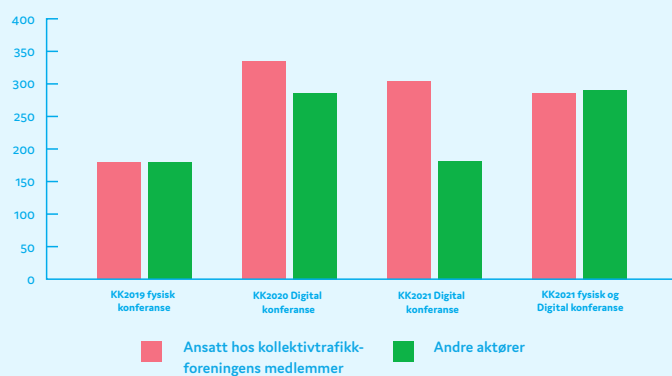

**Andre aktører:
290/ 50%**

Ut ifra deltagerlisten ser vi at hele 50% av deltagerne er andre mobilitetsaktører, altså ikke fra Kollektivtrafikkforeningens medlemsbedrifter. Det viser at det er stor interesse for mobilitet og bærekraftig bevegelsesfrihet og at konferansen favner bredt.

70%

**Økning i antall deltagere fra KTF-medlemmer
2019 til 2022!**

«Fungerte utrolig godt digitalt»

«Veldig mye bra, mye bra innsikt, relevante tema. Likte godt måten den var lagt opp, med mange kortere foredrag og variasjonen mellom innlegg og paneldebatt/diskusjon.»

(Anonyme tilbakemeldinger via evalueringsskjema 2022)

2.3.2 Kollektivprisen og Årets ildsjel 2022

Kollektivprisen er kollektivbransjens årlige pris for tiltak innen mobilitet og kollektivtrafikk i Norge, og som bidrar til å forenkle folks liv. I 2022 ble prisen for Årets Ildsjel delt ut for andre gang. Det var stor oppmerksomhet i sosiale medier rundt de nominerte, og det var stor spenning i forhold til hvem som vant de to prisene.

Som de siste par årene var Kollektivprisen 2022 en publikumspris, stemt fram av deltagerne på Kollektivkonferansen (OBS. hver deltager har kun en stemme hver). Publikum fikk presentert fem spennende kandidater, som bransjen selv hadde nominert.

Etter en veldig spennende avstemning gjennom første del av konferansen, var det til slutt [Kolumbus som igjen stakk av med årets pris](#). De var nominert for sin «reiseguide med digital stoppknapp». Som de selv sier, ønsker de å gjøre det enda enklere å ta bussen.

Kolumbus vant faktisk for tredje år på rad. Det er bare å ta av seg hatten for den nyskapingen som skjer sørvest i Norge. Vi gratulerer Kolumbus med prisen!

Ildsjelprisen ble delt ut for andre gang i 2022, og den er opprettet for å hedre den solide innsatsen enkeltpersoner i bransjen legger ned. Prisen ble utdelt av en jury bestående av TØI-leder Bjørne Grimsrud (leder), adm.dir. i AKT og styreleder i Kollektivtrafikkforeningen, Siv Wiken, og Johan Wadman, VD i Svensk kollektivtrafik (Kollektivtrafikkforeningens svenske søsterorganisasjon). Her var det hele seks nominerte som hadde kommet gjennom nåløyet til finaleomgangen. Juryen brukte kriteriene for ildsjelprisen; engasjert og aktiv, entusiastisk, nytenkende, bidrar til bærekraftig mobilitet og nye mobilitetsløsninger, god ambassadør og pådriver for innovasjon og samarbeid. Og i tillegg vektla de et brennende engasjement som har vart over tid, og de så etter personer som tar på seg større oppgaver enn man kan forvente innen den stillingen den nominerte har.

Det var stor stemning da juryens leder utropte [Stine Fredriksen som årets ildsjel](#). Vi gratulerer Stine med prisen!

2.3.3 Kurs og seminarer

«Dette er en veldig god start på en samtale som jeg inviterer dere til å ha mer av utover. Hvis vi kan forene krefter og dele erfaring, analyse og kunnskap kan vi finne den rette veien sammen. Vi vil i samme retning, vi ser det samme og er vi søkende sammen finner vi den rette veien sammen.

Jeg har stor tro på at vi på dette området greier å finne løsninger sammen. Det dere har startet nå kan være starten på en god dialog framover! Ha flere slike samlinger, dette fungerte veldig bra!»

Siv Henriette Jacobsen,
fylkesrådsleder, Viken fylkeskommune

Mobilitet i omstilling: digitalt seminar 27. januar

I januar 2022 var samfunnet i ferd med å gjenåpnes etter koronapandemien. Gjennom pandemien var det blitt tydelig at det var nødvendig med en større omstillingsprosess for kollektivbransjen, og det første steget tok vi med det digitale seminaret «Mobilitet i omstilling». Med 570 påmeldte deltagere er det tydelig at dette er et tema som skaper stort engasjement!

Vi spurte:

Når vi klimamålene med dagens transportsystem?

Covid-19 har ført til store endringer. Innbyggerne har blitt mer vant til fleksibilitet, og ser ut til å etterspørre mer fleksible løsninger for reiser, arbeid og fritid framover. Biltrafikken har økt, og antallet kollektivreisende er betydelig lavere enn før pandemien – en utvikling som vil gi mer kø, kork og kaos i trafikken. Samtidig har samfunnet blitt gjennomdigitalisert, noe som gir store muligheter for kombinerte mobilitetsløsninger, individuelle tilbud basert på faktiske behov og ikke minst for mer effektiv bruk av eksisterende infrastruktur.

Det er behov for en kraftig omstilling av transportsystemet for å utnytte dette potensialet, på tvers av regionale og nasjonale aktører, for å unngå at kollektivtrafikken må bygges ned – og for å sikre at klimamålene nåes.

Programmet inneholdt et bredt utvalg av aktørene som spiller en rolle i denne omstillingen, blant annet TØI, kollektivselskapene, fylkeskommunene og nasjonale og regionale politikere.

Statssekretær i samferdselsdepartementet Mette Gundersen lovet på møtet å følge opp temaet, og inviterte senere til et innspillsmøte – og videre til innspill fra en hurtigarbeidende arbeidsgruppe. Les mer om dette i [kapittel 2.4](#) «Mobilitet i omstilling».

Opptak og presentasjoner →

Anskaffelsesseminaret, digitalt seminar

10. februar

Anskaffelsesseminaret skal gi bransjerelevant og oppdatert fagkunnskap om anskaffelser, anbud og kontrakt. Det skal være en anledning til å lære av andre bransjer, og hverandre. Anskaffelsesseminaret 2022 ble opprinnelig planlagt som et fysisk arrangement i Stavanger, men den siste koronabølgen satte en effektiv stopper for det. Seminaret ble derfor gjennomført som et digitalt arrangement, uten at det gikk utover det gode faglige programmet.

Mobilitet 2022, fysisk konferanse 23.–24. mai

Kollektivtrafikkforeningen har siden 2019 deltatt i et partnerskap for å arrangere den årlige mobilitetskonferansen som i år hadde navnet «Mobilitet 2022». Det var stor stas at vi i 2022 endelig kunne møtes igjen på en fysisk konferanse. Det var derfor god stemning på The Hub disse dagene.

Totalt 19 aktører har gått sammen om konferansen, blant andre Kollektivtrafikkforeningen, NAF, TØI, OFV, Statens Vegvesen og Jernbanedirektoratet. TØI og OFV fungerer som sekretariat for konferansen. Formålet er

«... å skape en møteplass for gode ideer, med flat struktur, og nasjonalt perspektiv. Politikk skal utvikles, tanker brynes, og silotenking bygges ned.»

Kollektivtrafikkforeningen deltok i 2022 med sesjonen «Hvordan påvirker organisasjon og lokalisering aktørenes evne til å arbeide med innovasjon». Bjørn Klimek ledet sesjonen, og vi hadde med gode deltagere fra flere av medlemmene som presenterte og diskuterte. Takk til Kari Steinsland fra Skyss, Per Bjørn Holm-Varsi fra Snelandia, Vibeke Harlem fra Ruter, Espen Strand Henriksen fra Kolumbus og Rune Eiterjord fra Nordland.

Arendalsuka 2022, 15.–19. august

Arendalsuka har befestet seg som en av de aller viktigste møteplassene i Norge der politikk møter fag. Her møtes politikere, fagfolk, medlems- og interesseorganisasjoner, meninger brytes og kunnskap overføres. I tillegg til egne arrangement, legger sekretariatet i Kollektivtrafikkforeningen en stor innsats for å koordinere oppholdet til foreningens medlemmer.

I 2022 stod Kollektivtrafikkforeningen for tre ulike, veldig spennende og viktige arrangement med våre samarbeidspartnere. Alle arrangementene ble streamet, slik at flest mulig kunne få med seg faglig innhold og diskusjoner.

Årets arrangementer:

- Aldersvennlig transport – har vi råd til å la være? (sammen med Aldersvennlig Norge og Agder Kollektivtrafikk AS) Tirsdag 16. August 2022
- Hvordan få flere til å reise kollektivt? Har elbilfordelene blitt for gode? (sammen med Jernbanedirektoratet), Torsdag 18. August 2022
- Nye reisevaner – hvordan når vi klima- og transportmålene? (sammen med KS og NHO Transport), Fredag 19. August 2022

Opptak Arendalsuka →

Introduksjonskurset, 14.–15. september

Kollektivtrafikkforeningen arrangerer hvert år introduksjonskurs for dem som enten er nye i bransjen eller ønsker faglig påfyll om kollektivtrafikk og mobilitet. Årets kurs ble arrangert som lunsj-til-lunsj arrangement 14.–15. september i Oslo. Kurset skal gi grunnleggende kunnskap om de viktigste prinsippene og rammebetingelsene for kollektivtrafikken i Norge, ved hjelp av foredrag fra erfarne fagfolk fra hele bredden i bransjen. Programmet skal øke deltakernes forståelse for hva kollektivtrafikk og mobilitet er, hvilke problemer sektoren løser i samfunnet, og ikke minst hvordan man jobber for å løse disse problemene.

«Det jeg likte ved kurset var at som nyansatt og helt fersk inn i kollektiv og mobilitetsbransjen ga kurset meg en unik innsikt i bredden av tjenester og en mulighet til å forstå potensialet og utfordringer som bransjen står ovenfor. Det var rett og slett en god kombo av inspirasjon og kunnskap»

Solfrid Djuve,
VTFK

Et annet viktig mål med kurset er nettverksbygging for nye i bransjen – og på den måten senke terskelen for erfaringsutveksling og faglig diskusjon på tvers av fylkesgrensene også etter kurset. Den type kontakter knyttes ofte i lunsjen, i kaffepausene og under kursmiddagen. Nettopp derfor var det svært positivt at vi i 2022 endelig kunne arrangere fysisk Introduksjonskurs igjen. Selv om man får mye «gratis» på fysiske arrangement når det gjelder nettverksbygging, kan man heller ikke ta det for gitt. Det blir viktig å videreutvikle dette kurset i tråd med dette behovet, og hvilke forventninger folk har til fysiske arrangement etter koronapandemien.

Det var 59 deltakere på Introduksjonskurset 2022, som er ny deltagerrekord på dette kurset.

Det var svært gode tilbakemeldinger fra deltagerne.

Stavangerseminaret, 18.–19. oktober

I september 2022 ble verdens første helelektriske hurtigbåt formelt døpt av samferdselsminister Jon Ivar Nygård. En knapp måned seinere var Kollektivtrafikkforeningen på plass med en delegasjon på drøyt 30 deltagere fra ulike forum og komiteer for å lære mer om veien fra idé til rutegående drift. Arrangementet gikk som et lunsj-til-lunsj-seminar, der vi fikk en grundig innføring i alt fra finansiering og eierskapsmodell til bygging og drift. Vi fikk i tillegg befarings av ladeanlegg og en tur på fjorden med «Medstraum», med befarings av blant annet batterirommet. Det å kunne kombinere «teori og praksis» på denne måten, der man med egne øyne får se resultatet av valgene som tas underveis er svært lærerik og nyttig erfaringsutveksling for medlemmene. Nå som mye av aktiviteten i Kollektivtrafikkforeningen skjer digitalt er denne type fysiske samlinger også viktig for å styrke nettverkene og samarbeidet i bransjen.

Teknologiskiftet i hurtigbåtflåten er i startgroen, og det er mange spennende prosjekter på gang. Som en del av seminaret fikk vi også presentert siste nytt fra prosjektet «Fremtidens hurtigbåt 2», den siste hurtigbåtanskaffelsen til Skyss, Ruters planer for elektrifisering av sine hurtigbåtsamband og en innføring i eierskapsmodellen i Nordland fylkeskommune.

Samarbeid om offentlig betalt transport

Gjennom 2022 avtar pandemien noe, men det er fortsatt et etterslep i antall passasjerer, noe som skjer samtidig som en enorm kostnadsøkning. Med dette bakteppet er det viktig å forsøke å snu alle stener for å få mer ut av de ressursene man har. Dersom det ikke tas grep og tenkes nytt kan det bli vanskelig å opprettholde utviklingstakten. Dette var også bakgrunnen for rapporten [«Mulighetsrom for inntektsgenerering i den nye normalen»](#) fra 2021.

Et av temaene som kom opp i rapporten, var nettopp å se på samordning av offentlig betalt transport. Dette er ikke et nytt tema, men kanskje kan tiden med strammere økonomi være riktig for å gripe de mulighetene som ikke har blitt realisert tidligere.

Agder kollektivtrafikk har arbeidet med samordning av offentlig betalt transport lenge. De har både jobbet for å utvikle aldersvennlig transport gjennom sitt AKT Svipp og med en ny digital løsning, og de har parallelt jobbet sammen med Pasientreiser for å se om det er mulig å få til et samarbeid der. I tillegg har Agder kollektivtrafikk, Agder fylkeskommune og Sørlandet sykehus samarbeidet om prosjektet «Felles bestillingstransport», og det foreligger en konseptfaserapport fra 2020.

Prosjektet viser at det er et betydelig potensial for samordning, effektivisering og kvalitetsheving innen bestillingstransport.

Som første skritt på veien til å ta et nasjonalt tak i problemstillingen, arrangerte Agder kollektivtrafikk med Kollektivtrafikkforeningen som medarrangør et seminar og workshop i Kristiansand 17.11.2022.

Ut fra møtet i Kristiansand 17.11.2022 ble det tydelig at man bør arbeide videre med samordning av offentlig betalt transport. I begynnelsen av 2023 utarbeides det derfor et brev fra kollektivaktørene og deres eiere til Samferdselsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet om mulighetene og behovet for en nasjonal satsing.

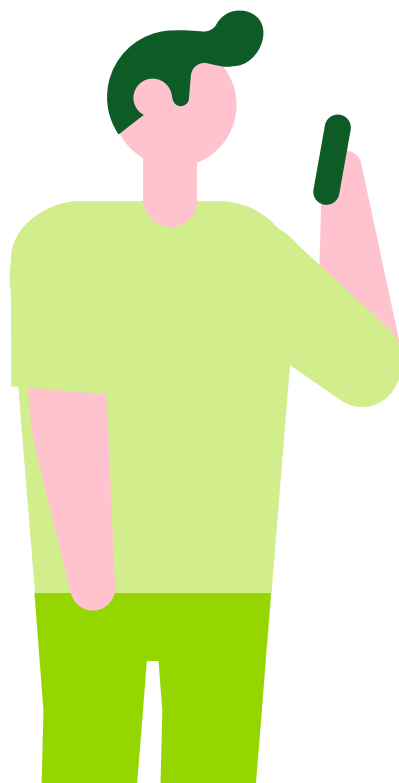
2.3.4 Kommunikasjon

God kommunikasjon er kommunikasjon som bidrar til måloppnåelse. Det betyr at både vår eksterne og interne kommunikasjon skal bidra til våre overordnede mål om å gjøre hverandre gode, øke oppmerksomhet og kunnskap om kollektivtrafikken, og øke innovasjons- og gjennomføringsevnen i bransjen.

Medlemmene er selve grunnfjellet og drivkraften for Kollektivtrafikkforeningens arbeid. Sekretariatet er oppdatert på medlemmenes behov, og legger til rette for erfaringsutveksling og kompetanseheving både mellom medlemmene og andre aktører. Høy tillit fra medlemmene og samarbeidspartnere er nøkkelen for å være en attraktiv og etterspurt aktør på vegne av bransjen. I tråd med våre overordnede strategier skal kommunikasjonsarbeidet i sum vise at kollektivtrafikk og bærekraftig mobilitet er det naturlige valget for å løse framtidens mobilitetsutfordringer.

I 2022 har fokuset vært på «Mobilitet i omstilling», for å belyse hvilke utfordringer og muligheter bransjen har hatt i etterslepet av pandemien – og i tillegg finansieringsbehovet som har oppstått som følge av kostnadsøkningen bransjen har blitt rammet av. Kollektivtrafikkforeningen har vært en klar og tydelig stemme på vegne av kollektivtrafikken nasjonalt gjennom hele året, blant annet i forbindelse med egne arrangement, på Arendalsuka, Kollektivkonferansen og direkte innspill til myndighetene. Vi har også deltatt i høring om statsbudsjettet i Stortingets transportkomité og kommunalkomité, og i tillegg utarbeidet høringssvar i flere nasjonale høringer. I tillegg til dette har vi publisert en serie med intervjuer av ansatte hos medlemmene, der målet har vært å løfte frem menneskene bak spennende og innovative prosjekter rundt om i landet.

Deler av dette arbeidet beskrives andre steder i denne rapporten, for eksempel i [kapittel 2.3.1](#) om Kollektivkonferansen, mens andre deler omtales i de følgende avsnittene.

Kollektivtrafikk.no

Kollektivtrafikk.no er vårt «morskip» for informasjon og kommunikasjon om kollektivtrafikken og aktivitet i foreningen. Her finner du markedsoversikter, veiledere, høringssvar og innspill, informasjon om forum og komiteer, informasjon og påmelding til arrangementer, nyheter og mye annet. Mye av innholdet vi publiserer her bruker vi andre kanaler til å formidle, f.eks. LinkedIn og Workplace. Se de følgende avsnitt for informasjon om noen smakebiter fra kollektivtrafikk.no

Forum og komiteer:

Her finner du informasjon om alle våre forum og komiteer, inkludert leder og nestleder og hvem som er kontaktperson i sekretariatet. Her legger vi også ut referat fra møtene.

[Se oversikten her →](#)

Kompetanseområde for medlemmer:

Er en verktøykasse for kompetanseformidling på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. Hvordan sørge for at aktørene vi samhandler med har oppdatert kunnskap om kollektivtrafikk og mobilitet som nøkkel til samfunnsutvikling? Ruter, AKT og Jernbanedirektoratet bidro sammen med sekretariatet til å utvikle verktøykassen, med hjelp fra Agenda Rådgiving. Resultatet ble lansert som «[Kompetanseområde for medlemmer](#)» på kollektivtrafikk.no i starten av 2021.

Publikasjoner:

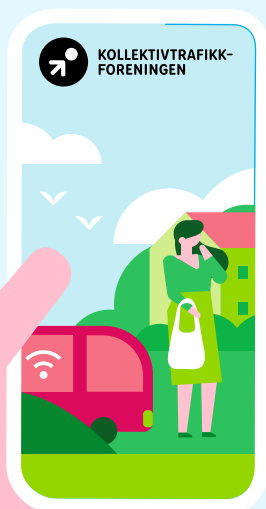
Her publiserer vi aktuelle publikasjoner, rapporter og forskning om mobilitet og bærekraftig bevegelsesfrihet, samlet på ett sted. Det gjør det lettere å få tilgang til oppdatert informasjon om bærekraftig mobilitet, både for medlemmer og andre.

[Publikasjoner →](#)

Arrangement:

Her finner du oversikt over alle kommende arrangement, enten det gjelder seminar, konferanser eller møter i forum og komiteer.

[Arrangement →](#)

Sosiale medier

LinkedIn er vår prioriterte kanal for ekstern kommunikasjon innen sosiale medier. Våre målgrupper er i hovedsak egne medlemmer og andre organisasjoner og fagpersoner innen mobilitet og bærekraft, i tillegg til sentrale og regionale myndigheter. På LinkedIn når vi ut til disse målgruppene. Der deler og fremmer vi medlemmenes oppdateringer, fagrapporter og informasjon om egen aktivitet og arrangementer. I mange tilfeller gjelder dette innhold som vi har publisert på kollektivtrafikk.no. Ved å bruke LinkedIn som formidlingskanal når vi ut mye bredere enn ved å kun publisere på egne nettsider.

Til sammen har det blitt nærmere 200 innlegg i 2022, som har skapt totalt over 120 000 visninger og drøyt 3000 reaksjoner. Et høyt antall oppdateringer er ikke et mål seg selv, men vi tror at ved å være aktive deltakere på denne plattformen øker oppmerksomhet om kollektivtrafikken og når ut til våre målgrupper med viktige budskap.

For intern kommunikasjon (til egne medlemmer), benytter vi Workplace som hovedkanal innen sosiale medier. Kollektivtrafikkforeningen har også en Instagram-konto der vi deler innhold fra våre medlemmers kampanjer.

Kommunikasjon gjenåpning

Kollektivbransjen bidro til å holde samfunnshjulene i gang gjennom hele pandemien. Når vi begynte å se konturene av et gjenåpnet samfunn mot sommeren 2021 – var det naturlig at sentrale myndigheter skulle bidra til å gjenåpne bransjen de hadde stengt ned.

Operatører og oppdragsgivere innen både buss og jernbane opprettet derfor dialog med Samferdselsdepartementet for å løfte kollektivtrafikken høyere på agendaen i sentrale myndighetenes offisielle anbefalinger når samfunnet skulle åpne igjen. Målet var at å reise kollektivt skulle fremstå som et symbol på det «vanlige» livet, og at folk skulle ta i bruk kollektivtrafikken når de igjen kunne dra på konsert, fotballkamp og restaurant som før – og ikke minst når de skulle på jobb.

Kollektivtrafikken ble nevnt når Erna Solberg gjenåpnet samfunnet høsten 2021, men som vi nå vet var det bare midlertidig. Arbeidet i denne gruppen måtte derfor gjenopptas vinteren 2022. Vi lyktes med å få kollektivtrafikken på agendaen også når Jonas Gahr Støre gjenåpnet samfunnet i februar 2022:

«Nå kan vi omgås som før – i utelivet, på kulturarrangementer og i andre sosiale tilstelninger. Og på vei til og fra jobben: På bussen, toget og ferjen.»

Jonas Gahr Støre

12. februar 2022

Intervjuprosjektet:

Innovasjonsprosjekter i kollektivtrafikken

Det er viktig å rette fokus mot mye av det viktige innovasjonsarbeidet som foregår ute blant medlemmene våre. Dette er ofte langtekkelig arbeid, hvor vegen fra idé til resultat er lang, det er krevende å sikre finansiering, og mye skal klaffe for å lykkes. De færreste ideer blir til prosjekter, og av de igjen er det kun et lite mindretall som blir «fast inventar» i mobilitetstilbudet.

Ofte får disse gode prosjektene og de som utvikler dem alt for lite oppmerksomhet, og det har vi lyst å gjøre noe med. Derfor har vi satt i gang med vårt eget lille prosjekt; å intervju innovatørene i bransjen, og få fram i lyset alle de gode prosjektene de jobber med!

Dette er et overskuddsprosjekt som preges av sporadiske publiseringer, men i løpet av 2022, ble det skrevet fire saker om alt fra delebiler til pris-capping, og flere nye er planlagt for 2023.

[Les om prosjektene →](#)

2.3.5. Markedsoversikt

Kollektivtrafikkforeningen samler inn data og publiserer markedsoversikter for buss, båt og ferje og bestillings-transport.

Det gjør vi for å gi interesserte aktører og aktuelle tilbydere innsikt i markedet, og for å gjøre det lettere å koordinere planlagte anbudsprosesser på tvers av regionene. Det er viktig for å opprettholde konkurransen i et marked med relativt få nasjonale tilbydere.

I 2022 har vi:

Oppdatert markedsoversikt for buss to ganger.

[Se oversikt →](#)

Oppdatert markedsoversikt for båt og ferje en gang.

[Se oversikt →](#)

2.3.6 Høringer og innspill

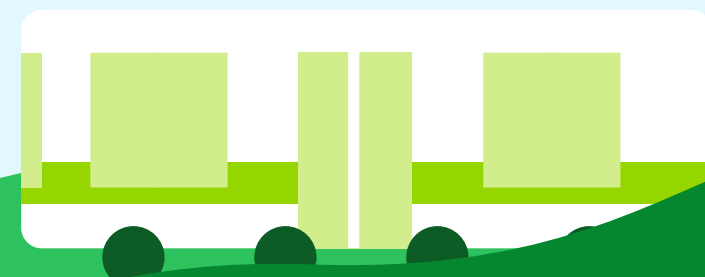
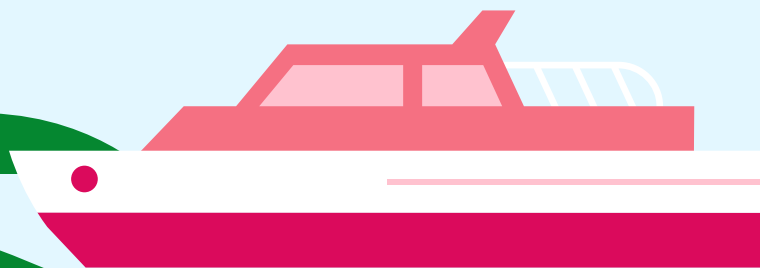
Kollektivtrafikkforeningen har i 2022 levert totalt 17 skriftlige innspill og høringsvar. Alle våre innspill fra både 2022 og øvrige år finner du her.

Innspill 2022:

07.12.2022	<u>Kartlegging – nye modeller for kollektivtilbud i områder med spredt bosetting</u>
17.11.2022	<u>Innspill til Samferdselsdepartementet vedr. EU-kommisjonens høring om passasjerrettigheter</u>
15.11.2022	<u>Innspill vedr. Statsbudsjettet til Finanskomiteens medlemmer fra SV, AP og SP</u>
14.10.2022	<u>Høringsinnspill vedr. Statsbudsjettet til Kommunal- og forvaltningskomiteen</u>
14.10.2022	<u>Høringsinnspill vedr. Statsbudsjettet til Transport- og kommunikasjonskomiteen</u>
August 2022	<u>Kollektivtrafikken må kutte kraftig uten ekstra midler i 2023-budsjettet</u>
19.05.2022	<u>Til Stortingets Finanskomite – RNB</u>
20.04.2022	<u>Revidert Nasjonal Budsjett</u>
08.04.2022	<u>Økning drivstoffpriser – konsekvenser for kollektivtrafikken</u>
23.03.2022	<u>Henvendelse om faglig oppsummering om covid-19-smitte i ulike bransjer</u>

Høringsvar 2022:

19.12.2022	<u>Høringsuttalelse: Styrking av forbrukeres rett til å betale med kontanter</u>
21.10.2022	<u>Høringsuttalelse: Tilbakeholdsrett for innleide billettkontrollører</u>
22.06.2022	<u>Høringsuttalelse: Forslag om endringer i løyvekrav for drosje mv.</u>
27.04.2022	<u>Høringsuttalelse: Nye krav til frontbeskyttelse for buss i løyvepliktig transport</u>
07.04.2022	<u>Høringsuttalelse: Forslag til endring i yrkestransportlova om håndtering av personopplysninger</u>
10.02.2022	<u>Høringsuttalelse: Høringsvar pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå</u>
01.02.2022	<u>Høringsuttalelse: Innspill til revisjon av retningslinjene for tolkning av kollektivtransportforordningen</u>

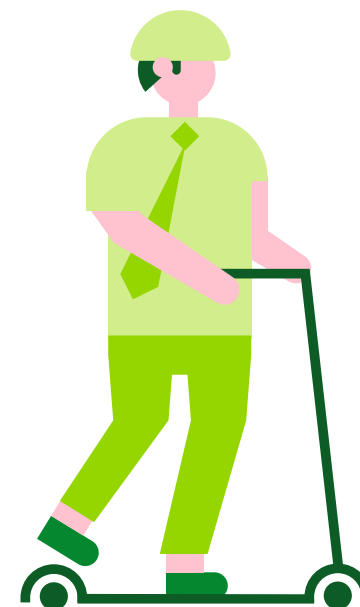
2.4 Øke innovasjons- og gjennomføringsevnen – Mobilitet i omstilling

Kollektivtrafikkforeningen jobber strategisk med framtidens mobilitet. Dette arbeidet resulterte i scenariorapporten «Fremtidens kollektivtrafikk i Norge 2025».

Rapporten skisserte fire ulike framtidsscenarier som kan oppstå ut fra ulike drivere i samfunnet, og hvilken strategisk rolle kollektivaktørene ønsker å ta og får ta i samfunnet. Det var spesielt scenariet Mobilitetsrevolusjonen, som utpekte seg som det mest attraktive scenariet, men også mest krevende å strekke seg mot. Det er blitt tydeligere i løpet av 2022, at rapporten synliggjorde mye av det som kom til å skje. Ved utgangen av 2022 ser vi at framtida allerede er her.

Vi bygde videre på denne innsikten med prosjektet «Inntekspotensialet», som endte i rapporten «Mulighetsrom for inntektsgenerering i den nye normalen», som ble ferdigstilt i november 2021 og som vi har jobbet videre med i 2022. Før kollektivbransjen har kommet helt tilbake etter pandemien ble vi truffet av en ny krise. En nærmest eksplosjonsartet økning i drivstoff- og strømpriser traff oss i første halvdel av 2022. Dette kan bli en utfordring i flere år framover.

Rapporten «Mulighetsrom for inntektsgenerering i den nye normalen» peker i tillegg til seks mulighetsrom, på at det vil være klokt med tettere samarbeid mellom kollektivaktørene som igjen vil øke bransjens innovasjons- og gjennomføringsevne.

TØI-Rapport 1874/2022 «Trafikkutvikling under koronapandemien og status i forhold til Paris-avtalen og norske klimaforpliktelser»

Året 2022 startet med mange utfordringer, noe vi ønsket å belyse i vårt digitale seminar «Mobilitet i omstilling» 27. januar 2022, [se kap. 2.3.3.](#)

Som grunnlag for dette seminarer bestilte vi en rapport av TØI, der de skulle se på en framstilling av utviklingen i kollektivbruk kontra bilbruk, sett i lys av norske klimaforpliktelser.

Rapporten viste at både biltrafikk og kollektivtrafikk har gått ned under koronapandemien, med størst nedgang i kollektivtrafikken. Mot slutten av 2021 hadde biltrafikken økt omtrent tilbake til nivået før pandemien. Kollektivtrafikken var i 2021 fortsatt mye lavere enn i 2019.

Det var rekordhøyt bilsalg i 2021 hvor flertallet av de nye bilene var elektriske. Flere forhold trekker i retning av økt bilbruk og redusert bruk av kollektivtransport også fremover: i) endringer i preferanser og vaner under pandemien mot mer individuell transport, ii) en høyere andel med hjemmekontor i en ny «normal», som i større grad er kollektivtrafikanter enn de uten hjemmekontor, iii) økt ubehag ved trengsel vi) økt elbilandel som gjør bilreisen billigere.

Rapporten ble et godt oppspill til seminaret 27. januar og til videre diskusjoner utover året.

Hurtigarbeidende arbeidsgruppe med Statens vegvesen og Samferdselsdepartementet

Som et direkte resultat av vårt digitale seminar 27. januar 2022 om Mobilitet i omstilling, ble en hurtigarbeidende arbeidsgruppe nedsatt av Samferdselsdepartementet i begynnelsen av mars.

Det var Statens Vegvesen som fikk følgende oppdrag:

Arbeidsgruppens mandat var å beskrive hvilke virkemidler som er relevante for å nå målene, som er at andelen reisende med kollektiv og jernbane skal opp på samme nivå som før pandemien og vokse.

Arbeidsgruppen skulle både omtale og anbefale hvordan virkemiddelbruken på hhv. kommunal, fylkeskommunal og statlig hånd kan innrettes og koordineres på hhv. kort og lang sikt. Arbeidsgruppen skulle beskrive hvordan virkemidlene forventes å virke, og det skulle gis en anbefaling om hvilke virkemidler arbeidsgruppen mener bør tas i bruk, og eventuelt i hvilken grad. Arbeidet skulle oppsummeres i et skriftlig innspill til Samferdselsdepartementet.

Fristen var 8. april 2022. Anbefalingene fra etatene og kollektivnæringen måtte ikke nødvendigvis være omforente, og eventuell uenighet kunne synliggjøres i innspillet. Begrensningen i tid vil begrense hvor dypt man kan gå i alle deler av arbeidet. Arbeidsgruppen kunne derfor om ønskelig anbefale videre utredning av enkelte temaer eller tiltak.

Seks ulike organisasjoner ble invitert til å delta i arbeidet. Kollektivtrafikkforeningens styreleder, nestleder og daglig leder deltok. Det var svært kort tidsfrist på dette arbeidet og det ble en hektisk, men svært viktig prosess.

[Se rapport →](#)

Årets tema: «Mobilitet i omstilling»

Årets temaområde i 2022 var Mobilitet i omstilling. Etter å ha fått mange spørsmål gjennom året om hva Mobilitet i omstilling egentlig betyr, måtte vi gå nærmere inn på temaet og konkretisere dette høsten 2022.

Kollektivtrafikken bidrar sterkt til nullvekstmålet og andre klima- og miljømål. Etervirkninger etter pandemi, kombinert med sterk kostnadsøkning gjør at det ikke nødvendigvis blir slik framover. For å bidra og også øke bidraget til klimamålene i framtida er omstilling helt nødvendig. Omstillingen beskrives her som en prosess i tre faser (ikke tidfestet):

Kort sikt:

- Vi må lytte til og ta vare på kundene, utvikle, justere og tilpasse tilbudet og tjenester (som billetter og betaling) for å komme tilbake etter koronaen på en god måte. Dette er svært viktig, også for senere faser.

Mellomlang sikt:

- Det vil bli strammere økonomiske rammer framover. Derfor er det svært viktig å samarbeide mer på tvers, utvikle og prøve ut nye tjenester.
- Bestillingstransport er en reell innovasjon på tjenestetilbudet som er svært viktig. Dette er forløperen til et bestillingssystem for autonome kjøretøy, som kommer så snart teknologien er moden.
- Vi må samordne all offentlig transport det er mulig å samordne. Offentlige budsjetter rekke mye lenger og tilbudene gir bedre effekt om de kan slås sammen/samordnes. Eksempler er bestillingstransport, serviceruter, TT-transport, skoletransport og pasientreiser.
- Denne fasen er avgjørende for hva man kan oppnå på lang sikt.

Lang sikt:

- Vi kommer til å beholde de tunge rutene vi kjenner i dag som har mange reisende, gjelder travle ruter på buss, tog, båt, t-bane og trikk
- Autonome kjøretøy vil få en viktig rolle i kollektivtrafikken. Vi vil da få et fleksibelt og finmasket nett med autonome kjøretøy i et bestillingstransport-system.

Intervjurunde ledere

Styret diskuterte gjennom hele 2022 oppfølging av rapporten «[Mulighetsrom for inntektsgenerering i den nye normalen](#)» og hvorfor og hvordan man skal samarbeide. Det var enighet om at alle samarbeid ikke må omfatte alle, noen av medlemmene kan ta tak i mulighetsrommene og være en «first moover», og det skal være lavterskel for andre å komme inn i et samarbeid.

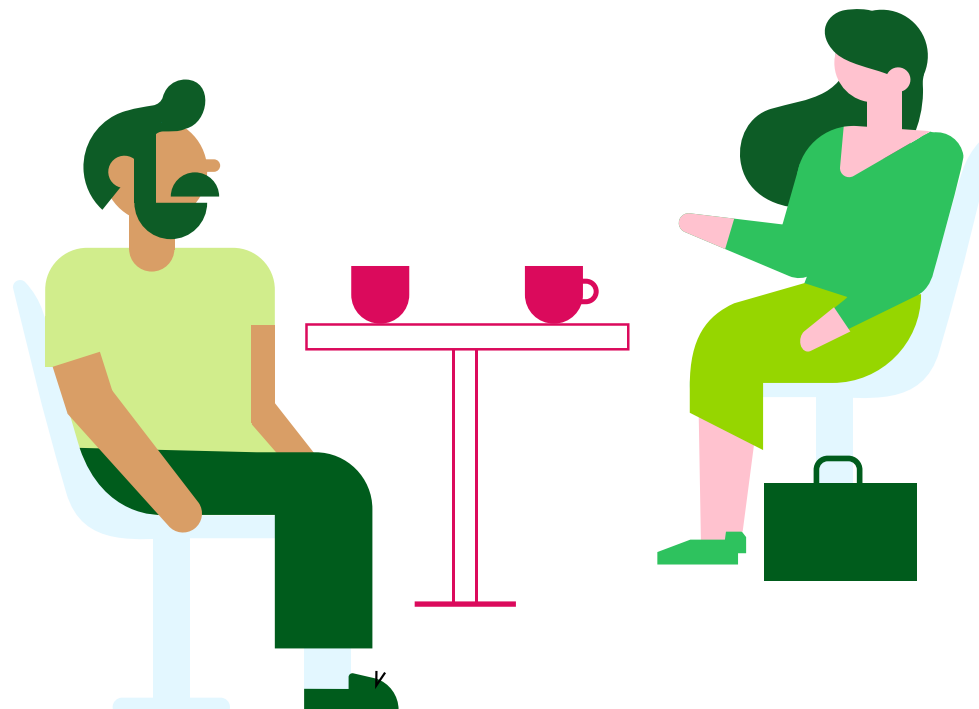
I august/september 2022 ble det gjennomført en intervjurunde med de daglige lederne hos medlemmene, om innovasjonssamarbeid og mobilitet i omstilling.

Intervjuene handlet om:

1. Hvor er vi i dag? Hvordan organiseres innovasjonssamarbeidet i dag, hva gjøres og hva er omfanget?
2. Hvor vil vi? Er det «Mobilitetsrevolusjonen» dere jobber mot? Hvilken framtid ser du for deg om 5 år? Hvilke samarbeidsformer er ønskelig, og hvordan lykkes med innovasjonsarbeid?
3. Hvordan skal vi kommet dit? Hva må vi fortsette med, slutte med og begynne med? Hvilke samarbeidsmodeller, og hvordan oppnå målbildet?
4. Hvilke samarbeid vil dere starte opp med?

Det ble en interessant runde med mange gode innspill for framtidens samarbeid. Det utkrystalliserte seg stor interesse for å gå videre med det første og andre mulighetsrommet i mulighetsromrapporten, «Samarbeide om offentlig transport» og «Samarbeide med arbeidsgivere, utbyggere m.m».

De to siste mulighetsrommene, «Plattformrolle» og «Billett/betaling», foreslås sett i sammenheng med de to store billett- og betalingssamarbeidene som pågår.

Videre arbeid med mulighetsrom fra rapporten «mulighetsrom for inntektsgenerering i den nye normalen»

Et av mulighetsrommene det skal arbeides videre med er «Samordning av offentlig betalt bestillingstransport», se beskrivelse under kap. 2.3. Dette er det ene punktet som kom ut av intervjurunden med ledere om Innovasjonsarbeid og Mobilitet i omstilling.

I tillegg er det ønskelig å arbeide videre med mulighetsrommet «Samarbeid med arbeidsgivere, utbyggere og borettslag for å tilrettelegge for at ansatte og beboere reiser mer kollektivt». Eksempler på noe av det som allerede er gjort, er Kolumbus sin satsing på HjemJobbHjem og Ruter sitt samarbeid med utbyggere om bærekraftig mobilitet i Vestre Billingstad.

Gap mellom kostnader og inntekter

Koronapandemien har skapt store utfordringer for kollektivtrafikken. Mens pandemien har avtatt gjennom 2022 har effektene fortsatt betydning med lavere inntekter og færre passasjerer i de fleste deler av landet. Gjennom 2022 er disse utfordringene forsterket av en galopperende økning i drivstoff- og energipriser. Dette har skapt utfordringer for kollektivaktørene og deres eiere. Det har sett ut som bransjen har stått foran store kutt i rutetilbudet over hele landet. Utviklingen er den samme i hele Europa, og også UITP beskriver gapet mellom inntekter og utgifter som en kjempeutfordring man ikke har funnet en løsning på.

Gjennom 2022 har Kollektivtrafikkforeningen sammen med NHO Transport og andre aktører arbeidet for å få på plass en videre statlig støtte til kollektivtrafikken i Statsbudsjettet for 2023. Det ble utarbeidet et felles faktaark sommeren 2022. Les notatet [her](#). Utover høsten erfarte Kollektivtrafikkforeningen at utfordringene var enda større enn notatet beskriver.

I et svært stramt Statsbudsjett, der nesten alle sektorer har måttet kutte for å demme opp for inflasjon og høyere rente lyktes det ikke å få ekstra midler til kollektivtrafikken. Redningen ble at fylkeskommunene har en stor vilje til å satse ekstra ressurser på kollektivtrafikk i budsjettene for 2023, noe som har vært svært viktig for at bransjen skal opprettholde konkurransekraften framover.

Asplan Viak-vurdering

I arbeidet med Statsbudsjettet 2023 som pågikk høsten 2022, ble det svært viktig å synliggjøre konsekvenser for hva som vil skje dersom inntektene fortsatt svikter, samtidig som kostnadene øker og man må foreta betydelige kutt i produksjonen.

Asplan Viak utarbeidet et notat som viste f.eks.:

- En reduksjon i kollektivbudsjettene på 1,5 mrd kr nasjonalt betyr en nedgang i antall reiser på 10–15 %. Dekkes dette inn med økte takster blir nedgangen i reiser på ca. 4–5%, og billettprisene må øke med 15–22 %.
- Dersom man halverer frekvensen på kollektivtilbudet i Bergen, vil antallet reiser reduseres med 30%, og halvert frekvens på t-banen i Oslo kan redusere antall reiser med 20%.

Det ble ikke bevilget ekstra midler til kollektivtrafikken i Statsbudsjettet for 2023, men de fleste fylker vedtok å opprettholde tilbudet for 2023. Det blir svært spennende hva skjer i 2023 og for 2024.

3. Året i Kollektivtrafikkforeningen

Januar

- 19. januar Innovasjonsnettverket
- 20. januar Materiell- og miljøkomiteen
- 25. januar Økonomiforum
- 27. januar Webinar mobilitet i omstilling

Februar

- 2. februar Styret
- 8. februar Markedsforum
- 15. februar Båt- og ferjeforum
- 16. februar Mobilitets- og markedskomiteen
- 17. februar Kontraktskomiteen

Mars

- 10. mars Materiell- og miljøkomiteen
- 10. mars Økonomiforum
- 15. mars Styret
- 17. mars Webinar og workshop - Kollektivbarometeret
- 30. mars Generalforsamling

April

- 27. april Mobilitets- og markedskomiteen

Mai

- 5. mai Økonomiforum
- 5.–6. mai Skoleskyssforum
- 10. mai Nordic Mobility Group
- 19. mai Kontraktskomiteen
- 23. mai Båt- og ferjeforum
- 23.–24. mai Mobilitet 2022, fysisk konferanse (Kollektivtrafikkforeningen er partner)
- 24. mai Fellesmøte Materiell- og miljøkomiteen og Båt- og ferjeforum: Befaring av øyåtene i Oslo
- 25. mai Webinar og workshop Kollektivbarometeret – Bruk og nytteverdi av Kollektivbarometeret
- 31. mai Styret

Juni

- 1. juni Mobilitets- og markedskomiteen
- 1. juni Complianceforum
- 1.–2. juni Markedsforum
- 15.–16. juni Økonomiforum

Juli

Ferie!

August

- 16. august: Arendalsuka Aldersvennlig transport, har vi råd til å la være? (Senter for et aldersvennlig Norge, Agder kollektivtrafikk og Kollektivtrafikkforeningen)
- 17. august Styret
- 18. august: Arendalsuka Hvordan få fere til å reise kollektivt? Har elbilfordelene blitt for gode? (Jernbane-direktoratet og Kollektivtrafikkforeningen)
- 19. august: Arendalsuka Nye reisevaner – hvordan når vi klima- og transportmålene? (KS, NHO Transport og Kollektivtrafikkforeningen)

September

- 1. september Økonomiforum
- 6.–7. september Storbyforum
- 7.–8. september Mobilitets- og markedskomiteen
- 13. september Kontraktskomiteen
- 13. september Materiell- og miljøkomiteen
- 14.–15. september Introduksjonskurs
- 22. september Markedsforum
- 28.–30. september Topplederforum
- 27. september Båt- og ferjeforum

Oktober

11. oktober Styret

18.–19. oktober Stavangerseminar med befarings av elektrisk hurtigbåt – Felles for Kontraktskomiteen, Båt- og ferjeforum og Materiell- og miljøkomiteen

20. oktober Skoleskyssforum

20. oktober Økonomiforum

25.–26. oktober: Complianceforum

November

10. november Kollektivkonferansen

17. november Seminaret «Samarbeid om offentlig transport» i Kristiansand, arrangert i samarbeid med Agder Kollektivtrafikk

22. november Båt- og ferjeforum

24. november Materiell- og miljøkomiteen

30. november Mobilitets- og markedskomiteen

Desember

1. desember Markedsforum

13. desember Økonomiforum

17. desember Styret